

✓ 6-03

БОЛЬШЭВІЦКІ ДРУК

ГАЛОУНАЕ

У НУМАРЫ:

Прыем работнікаў чыгунач-
нага транспарту ў Крэмлі.

Над сцягам Комуністычнага
Інтернацыянала.

Пісьмо знатных людзей
БССР таварышу Сталіну.

Узвачеліць барацьбу за
большэвіцкі ўраджай.

Агляды друку.

Районная газета на ўборцы.

За якасць газетнай паласы!

Газета ў новым раёне.

Каштоўны пачып.

Першая зотаўская
шматтыражка.

Крытычныя заметкі.

ЖНІВЕНЬ **14-15**
1935 г.

журнал ЦК КП(б)Б

Выдавецтва ЦК КП(б)Б
„Звязда“

исст(оно)

З М Е С Т

Прыём у Крэмлi работнікаў чыгуннага транспарту	1
Пад сцягам Комуністычнага інтэрнацыянала (перадавы артыкул «Правды»).	5
Пісьмо знатных людзей БССР тае. Сталіну	8
Перадавы: Узначаліць барацьбу за большэвіцкі ўраджай	14
АГЛЯДЫ ДРУКУ:	
Напамітка, якую робяць многія газеты	16
Не адміністрацыя, а выхоўваць кадры	17
У ДАПАМОГУ РАБОТНІКУ РАЁННАЙ ГАЗЕТЫ	
Раённая газета на ўборцы	19
ПЕРАПІСКА З РЕДАКТАРАМ	
Д. Дамброўскі, Ф. Клімянок.— За якасць газетнай паласы	21
ГАЗЕТА У НОВЫМ РАЁНЕ	
А. Матусевіч.—Рэдакцыя на пасёлку	23
М. Санапоўскі.—З чаго трэба было пачаць	25
Е. Вальфсон.—Дэпамагчы газеце	28
В. Кавалевіч.—Там, дзе з самакрытыкай не ўладах	30
З ПРАКТЫКІ РАБОТЫ ДРУКУ	
Р. Сімховіч.—Каштоўны лачып	31
Фляўменбаўм.—Першая зотаўская пматтыражка	33
Наўменна.—Дэпутаты месасвета сталі актыўнымі рабко-рамi	34
Д. Пілевіч.—«Тэхнічная газета—мой лепшы памочнік»	35
Р. С.—Першы заводскі кабінет друку	36
КРЫТЫЧНЫЯ ЗАМЕТКІ	
Аб агітацыі за культуру і граматычных памылках	38
Няўдалы верш	38
Пра сакавіцкае сонца і рэдактара Шэндаровіча	39
З АПОШНЯЙ ПОШТЫ	
Выпадак з загадчыкам комгаса	40
Ці толькі пісьманосец вінават (3-я стар. вокладкі).	
Я. Алісімчык.—Пра «добрых» дзядзькаў з «Комунара Матілёўшчына» (3 стар. вокладкі)	

Пролетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

Большэвіцкі друж

ліпень—жнівень 1935 г. № 14-15 (39)

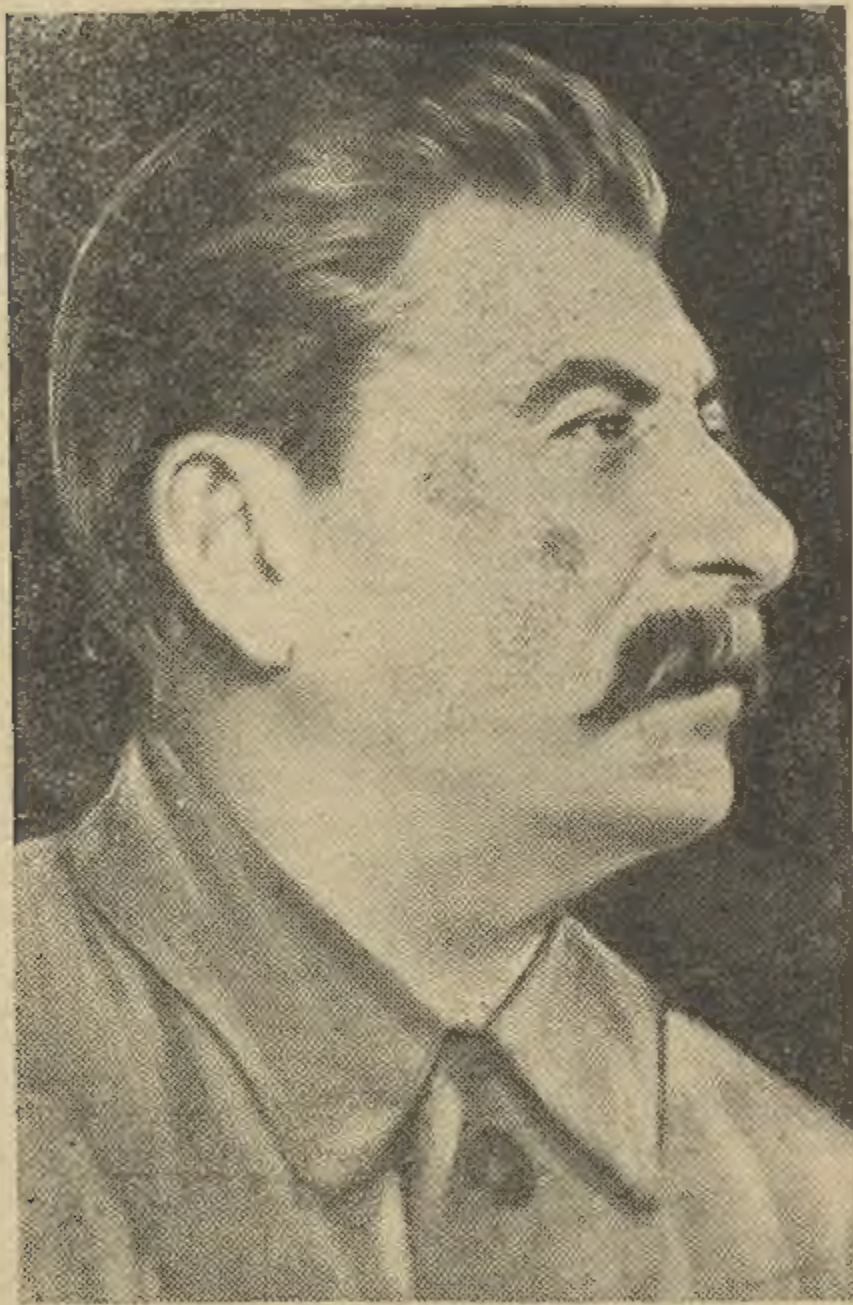
Журнал ЦК КП(б)Б

Адказны рэдактар А. ДЖЭЛЮК

Выходзіць 2 разы ў месяц.

Адрас рэдакцыі і выдавецтва:
МЭНСК, Савецкая, 63

ПРЫЁМ У КРЭМЛІ РАБОТНІКАЎ ЧЫГУНАЧНАГА ТРАНСПАРТА

ных пазздоў, кіраўнікі Цэнтральнага Камітэта ВКП(б) і ўрада СССР прынялі для таварыскай гутаркі ўдзельнікаў нарады і работнікаў маскоўскага чыгуначнага вузла.

Прыём адбыўся 30-га ліпеня, у 8 гадзін вечара, у залах Вялікага крэмлёўскага палаца. На прыёме прысутнічала каля 400 работнікаў чыгуначнага транспарта—начальнікаў дарог, палітдзелу, служб паравозных і эксплуатацыі, аддзяленняў эксплуатацыі, паравозных дэпо, станцый, машыністаў, рамонтных рабочых, кандуктараў, дыспетчараў і інш.

У 8 гадзін вечара тт. Сталін, Кагановіч, Орджанікідзе, Варашылаў, Чубар, Калінін, Мікаян, Анціпаў, Межлаўк і другія наркомы і кіраўнікі савецкіх і партыйных арганізацый з'яўляюцца ў Георгіеўскім зале і праходзяць пад бясконцыя авалі прысутных.

Пасля адбываўшайся 25—29 ліпеня нарады работнікаў чыгуначнага транспарта, скліканай НКШЗ па даручэнню ЦК ВКП(б) і Соўнаркома СССР і абмеркаваўшай пытанні палепшэння эксплуатацыі паравозаў і ўстанаўлення цвёрдага графіка і раскладаў руху тавар-

Народны камісар транспарта тав. Л. М. Кагановіч сваё першае слова прывітання звяртае да таго, «хто любач з кіраўніцтвам вялікай барацьбой за сацыялізм умеа саправаць цеплатой свайго вялікага сэрца і нас, транспартнікаў, і ўсіх працоўных нашай краіны, да

першага машыніста Совецкага Саюза любімага і вялікага Іосіфа Вісар'янавіча **СТАЛІНА**.

Бурнымі апяцямі, воклічамі «Нахай жыве наш родны **Сталін**» адказваюць прысутныя на першае слова наркома.

Далей тав. Кагановіч гаворыць:

— Маркс пісаў у «Класавай барацьбе ва Францыі», што «рэвалюцыя — гэта лакаматывы гісторыі». На графіку Маркса лакаматыў гісторыі паставілі на рэйкі і павялі наперад Ленін і Сталін. Ворагі рэвалюцыі прарочылі нашаму лакаматыву аварыі, палыхалі цяжкім профілем пудзі, крутымі спускамі і труднымі пад'ёмамі. Але мы здолелі правесці лакаматыў рэвалюцыі праз усе спускі і пад'ёмы, праз усе павароты і крывыя таму, што ў нас былі вялікія машыністы, умеўшыя весці лакаматыў гісторыі. Мы перамаглі таму, што ў спаранай брыгадзе нашага лакаматыва машыністамі былі вялікія **Ленін і Сталін**. (**Бурныя апладысменты**).

Машыніст рэвалюцыі ўважліва сачыў за тым, каб на шляху не было перакосаў управа і ўлева. Ён выкідаў тымшыя шпалы і нягодныя рэйкі — правых і «левых» апартуістаў і традкістаў, вызваляў пуць ад усякіх перашкод, выпраўляў земляное шалатно, лавідаваў баласныя жарыты. Машыніст вялікага лакаматыва павёў наш лакаматыў без аварый і крушэнняў да станцыі вызначэння, да пабудовы сацыялізма ў нашай краіне. (**Бурныя авацыі**).

Вялікая бяда чыгуначнікаў — разрывы паяздоў. Яны бываюць ад няўмелага кіравання, ад дрэннага тармажэння, ад няправільнага спуску, аслабля на паваротах, на крывых. Наш вялікі машыніст — **Сталін** умее весці поезд без штуршкоў і разрываў, без выціскання вагонаў, спакойна, упэўнена праводзячы яго на крывых, на паваротах.

Машыніст сацыялістычнага будаўніцтва — **Сталін** цвёрда ведае і вельмі добра ведае, не ў прыклад многім нашым машыністам, цягавыя разлікі овайго непераможнага лакаматыва, ведае сілы супраціўлення ад «штуршкоў на стыках», сілы супраціўлення «паветранага асяроддзя». Ён удакладняў і развіваў гэтыя разлікі, даваў Марксам, Энгельсам і Леніным, і яе дашукаў

разрываў поезда, забяспечваючы сапраўдную моцную сцепку «вагонаў» рознай канструкцыі, рознай срузапад'ёжнасці, «вагонаў» пролетарскага горада і савецкай вёскі. Тым самым ён забяспечыў непарушны саюз рабочага класа і працоўнага сялянства. (**Бурныя апладысменты**).

Наш машыніст правільна набіраў і набірае скорасць, разгон, каб узяць трудныя пад'ёмы.

Ён аспярожна вёў і вядзе поезд сацыялістычнага будаўніцтва на крутых спусках і забяспечыў, у адпаведнасць пакуль ад нас, чыгуначнікаў, безаварыйнае прасоўванне поезда.

Пры гэтым фарсіроўка катла, тэхнічная і ўчастковая скорасць лакаматыва рэвалюцыі куды вышэй нашай чыгуначнай. (**Ажыўленне ў зале**). Машыніст нашага вялікага лакаматыва не толькі цвёрда ведае свой марксісцка-ленінскі графік, але ўважліва сочыць за машынай, каб яна не прапускала дарэмна пары, каб заўсёды было даволі вады ў катле, каб даўленне не падала. А калі хто-небудзь спускаў рэвалюцыйную пару, тав. **Сталін** наганяў яму такой «пары», што другому незавадна было. (**Вясёлае ажыўленне ў зале, апладысменты**).

Машыніст лакаматыва рэвалюцыі **Сталін** умее моцна згуртоўваць сваю брыгаду, вызваляць яе ад дрэнных, лядбайных, нягодных работнікаў, уважліва сочыць і ўлічвае малейшую небяспеку, умее чула прыслухоўвацца, не ў прыклад многім нашым машыністам, да сігналаў кандуктарскай брыгады. Ён умее вырошчваць і згуртоўваць кадры. Сіла нашага руху ў згуртаванасці нашай перадавой брыгады, у згуртаванасці ленінскай партыі і яе сталінскага Цэнтральнага Камітэта, які вядзе краіну ад перамоткі да перамоткі. Поезд рэвалюцыі ідзе чотка і упэўнена, цвёрда выконваючы расклад. Рэзультаты выканання цвёрдага раскладу першай і другой пяцігодкі відаць у росце нашай індустрыі, у вёсцы, у калгасах і саўгасах, на гіганцкіх заводах прамысловасці, у магутным уяўленні нашай слаўнай, магутнай Чырвонай арміі, у палінішэнні матэрыяльна-бытавога становішча працоўных нашай радзімы, на спартакіа-

дах, у школах, у кожным кутку нашай краіны, дзе расцвітае новае, светлае жыццё, дзе мацнею і падмаецца новы чалавек, які пераможка ва ўсім свеце (**Бурныя апладысменты**).

Для чаго ўсё гэта я гавару, таварышы? Для таго, каб усё нашы машыністы працавалі так-жа добра і влілі нашы машыны так-жа акуратна на графіку, як графіку і выдзі ўперад поезд нашай рэвалюцыі наш першы машыніст тав. **Сталін**. (**Бурныя апладысменты**).

Іазаір Майсеевіч гаворыць аб тым, што першым поспехі, якія дасягнулі транспарт, тлумачацца ўвагай Цэнтральнага Камітэта партыі і тав. **Сталіна** да кожнага пытання работы чыгунак.

У нас яшчэ многа недахопаў. Не глядзячы на поспехі, транспарт яшчэ адстае ад патрэбнасцей краіны, але я думаю, што вы даёце мне права, — гаворыць тав. **Кагановіч**, — сказаць тут партыі, ураду і тав. **Сталіну**:

«Чыгуначнікі, партыйныя і беспартыйныя, будуць з гонарам выконваць пастаўленую перад імі задачу падцягнуць транспарт да ўзроўню патрабаванняў прамысловасці, абароны і ўсёй народнай гаспадаркі, здолеюць па-большавіцку мабілізаваць увесь чыгуначны калектыў, згуртаваць чыгуначныя кадры і рушыць наш лакаматыў наперад — да перамогі! Я падумаю першы тост за таго, хто сваім кіраўніцтвам аблягчае нам перамогу, за здароўе нашага друга, правадыра і настаўніка, нашага **Сталіна**».

Бясконцамі авацыямі, воклічамі: «Няхай жыве першы машыніст Савецкага Саюза, любімы т. **Сталін**!» — адказвае зал на словы тав. **Кагановіча**. Нарком транспарта вітае ў сваіх наступных тостах кіраўнікоў савецкага ўрада тт. **Калініна** і **Молатава**, якія ўважліва адносяцца да транспарта і дапамагаюць работнікам чыгуначнага транспарта. Ён вітае народнага камісара цяжкай прамысловасці тав. **Орджанікідзе**, які ўзбройвае транспарт яго тэхнічнымі сродкамі; рабоча-сялянскую Чырвоную армію, якая з'яўляецца родным братам транспарта і ў якой чыгуначнікі абучаюцца дысцыпліне і аўладанню складанай тэхнікай, і яе правадыра тав. **Варашылава**; старэйшага пролетарыя, кіраўніка савецкага будаўніцтва

намесніка старшыні Соўнаркома тав. Чубара; наркома развіваючайся з дня ўзвеш харчовай прамысловасці тав. **Мікалая**.

Пад грым апладысmentaў, доўга не змаўкаючыя авацыі, пачынае сваё слова тав. **Сталін**.

Ён гаворыць аб рашаючым значэнні чыгуначнага транспарта для існавання і развіцця такой велізарнай па размерах сваёй тэрыторыі дзяржавы, як наша савецкая дзяржава. Ён гаворыць, што існаванне і развіццё нашай дзяржавы, якая перавышае сваімі размерамі любую дзяржаву свету, у тым ліку і Англію з яе калоніямі (не лічачы дамініёнаў), — нямыслима без наладжанага чыгуначнага транспарта, які звязвае велізарныя вобласці нашай краіны ў адно дзяржаўнае цэлае.

Ён гаворыць, што развіццё народнай гаспадаркі такой велізарнай дзяржавы не магчыма без наладжанага чыгуначнага транспарта, які звязвае і цэментуе ў адно гаспадарчае цэлае ачагі і цэнтры прамысловасці з абласцямі і раёнамі сельскай гаспадаркі, якая дае ім сыравіну і харчовыя прадукты. Англія, як дзяржава была-б нямыслима без першакласнага морскага транспарта, які звязвае ў адно цэлае яе шматлікія тэрыторыі. Таксама і СССР, як дзяржава, быў-бы нямыслим без першакласнага чыгуначнага транспарта, які звязвае ў адно цэлае яго шматлікія вобласці і раёны. У гэтым, — гаворыць тав. **Сталін**, — вялікае дзяржаўнае значэнне чыгуначнага транспарта ў СССР.

Ён гаворыць аб вялікім гонару для кожнага працаваць на транспарце, аб работніках, якія зразумелі значэнне транспарта і кладуць сваю працу на алтар сваёй радзімы. Каб рэалізаваць рашаючую і ўсеабсяжную ролю чыгуначнага транспарта, трэбуецца перш за ўсё зладжанасць усіх частак і іх работа ў строга акрэсленым парадку. Гэта і ёсць тое, што называецца дысцыплінай на транспарце.

Тав. **Сталін** гаворыць аб тым, што ёсць у чыгуначнікаў работнікі на вялікіх пастах і работнікі, якія стаяць на невялікіх пастах, але няма на транспарце людзей непатрэбных ці незначных, пачынаючы ад самых вялікіх кіраўнікоў і канчаючы «малымі» работнікамі аж да

стрелачика, аж да омазчик, аж да
уборщик — усе вялікі, усе значны,
бо транспарт з'яўляецца канвеерам, дзе
важна работа кожнага работніка, кожнага
вінціка. Калі вы гэта зразумеце,
таварышы чыгуначнікі, — гаворыць
тав. Сталін, — калі вы ўстанавіце ат-
печнасць усіх частак, усіх работнікаў у
механізме транспарта — гэта і будзе
сапраўдная, большэвіцкая дысцыпліна.

Тав. **Сталін** гаворыць аб поспехах
транспарта і недахопах яго работы,
якія неабходна ўскрываць пры дапамо-
зе смелай і рашучай самакрытыкі. Без
крытыкі ісці наперад нельга. Гэта ісці-
ва — чыста і празрыста, як чыста і
празрыста крынічная вада. Ён гаворыць
аб той самакрытыцы, якой заўсёды вучыў
нас Ленін, крытыкаваць адкрыта,
чэсна, да канца, як належыць рэволю-
цыянеру, ўскрываць язвы нашай рабо-
ты, не баяцца крытыкі, а знайсці ёй
насустрэч, не замазваць недахопаў,
прыслухоўваюцца да голасу ўсіх работні-
каў, не толькі вучыць работнікаў, але
і вучыцца ў іх. Крытыка і самакрыты-
ка — ключ, пры дапамозе якога мы ўс-
крываем і ўстраняем недахопы сацыялі-
стычнага будаўніцтва і ідэям наперад. У
гэтым сакрэт нашага прагрэсу.

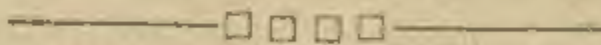
Тав. **Сталін** гаворыць далей: поспехі
транспарта несумненны, мы не збіраем-
ся іх скрываць. Нам не патрэбна фаль-
шывая скромнасць. Дасягненні нашы
немалыя. З 56 тысяч вагонаў сярэдне-
сутачнай пагрузкі вы падняліся да 73
тысяч вагонаў. Гэта не мала з пункту

гледжання прасоўвання транспарта на-
перад. Але, таварышы, гэтага яшчэ не-
дастаткова з пункту гледжання патрэб-
насці краіны. Трэба дабіцца сярэднесу-
тачнай пагрузкі ў 75—80 тыс. вагонаў
у дзень.

Дазвольце аталасіць тост за вашы
поспехі, якія несумненны і за якія вы
заслужылі сапраўдную большэвіцкую
таварыжскую пахвалу. Дазвольце атала-
сіць тост за твае дасягненні, якіх яшчэ
няма ў вас, але якія абавязкова павін-
ны быць, за тое, каб усе вы, ад стрелач-
ніка да наркова зрабілі ўсё неабход-
нае і паднялі транспарт, які ідзе ўжо
ўтару, але ідзе яшчэ пакачваючыся, за
тое, каб транспарт быў чотка працую-
чым, спраўна дзействующым, дакладным,
як добры механізм гадзінніка, канве-
ерам! За ўсіх вас і за вашага наркова,
таварышы!

Тав. **Сталін** закончыў сваю прамову.
У адзіным парыве падняліся ўсе пры-
сутныя і адказалі на прапанаваныя
словы правадыра бурнай авацыяй у яго
голар. Доўга гримелі пад сходамі крэм-
лёўскага зала апладысменты, воклічы
захаплення і радасці.

Тав. **Кагановіч** з волязным ўздыхам
выказаў пачуццё ўсіх прысутных чыгу-
начнікаў, заявіўшы ад іх імя тав. **Ста-
ліну**, членам урада, кіруючым работні-
кам наркаматаў і Чырвонай арміі, пры-
маўшым удзел у прыёме, што чыгунач-
нікі прыкладуць усе сілы і 80 тысяч
вагонаў штосутачнай пагрузкі дадуць
ва што-б там пі стала ў 1936 годзе.

Тав. СТАЛІН і т. ДЗІМІТРАУ у прэзідыуме VII конгрэса Комінтэрна.

Пад сцягам КОМУНІСТЫЧНАГА ІНТЭРНАЦЫЯНАЛА

Два асноўныя факты дамінуюць над усёй цяперашняй міжнароднай абстаноўкай.

Агульны крызіс капіталізма пераходзіць у паласу рэзкіх супярэчнасцей унутраных і знешніх супярэчнасцей капіталістычнай сістэмы. Перамота соцьялізма ў СССР паказала рабочым усіх краін адзіна магчымы і адзіна правільны шлях да вызвалення ад гнёту эксплуатацыйнага класаў і павярнула шырокія рабочыя масы, у тым ліку соцьял-дэмакратычных рабочых, да рэвалюцыйнай барацьбы.

Рабочы клас зразумее, што к перамозе фашызма ў Германіі прывёў раскол рабочага руху і адмаўленне соцьял-дэмакратыі ад якой-бы там ні было барацьбы супроць наступаючага фашызма. Разам з тым рабочы клас зразумее, што для поспеху ў барацьбе супроць фашызма неабходна адзінства пролетарскага

фронта на аснове рэвалюцыйнай палітыкі.

З устанаўленнем у Германіі фашысцкай дыктатуры абнагледзілі рэакцыйныя групы ва ўсіх капіталістычных краінах. Фашызмцаў небяспека ўсюды ўзмацнілася. Адначасова ўтвараюцца небяспека новай імперыялістычнай вайны, у тым ліку вайны ў самым цэнтры Еўропы. Японскія імперыялісты пад лозунгам «Азія для азіятаў» пачалі ўжо новы перадазел свету, захапляючы адну правінцыю Кітая за другой. Італьянскія фашысты — напярэдадні вайны супроць абісінскага народу. Германскія нацыянал-соцыялісты, самая рэакцыйная і шавіністычная з усіх фашысцкіх партый, пагражаюць міралюбівым народам Еўропы. Яны падрыхтоўваюць крыжовы паход супроць СССР.

Толькі дзякуючы эканамічнай і палітычнай моцы і актыўнай мірнай паліты-

щы СССР, яка падобдэрае і яднае ўсе сілы, што стаяць за мір у капіталістычных краінах, і павялічвае размах антываеннай барацьбы працоўных, сусветная вайна да гэтага часу была прадухілена.

У гэтай выключна абвостраенай міжнароднай абстаноўцы пачаўся пералом у рабочым класе. Першымі сімптомамі гэтага пералому былі стыхійна склаўшыся адзіны фронт камуністаў і соцыялістаў у часе дейніцкага працэсу тав. Дэмітравы, узброеная барацьба рабочых у Аўстрыі і Іспаніі і ўсвагумная забастоўка супроць фашызма ва Францыі.

На прыкладзе Аўстрыі рабочыя ўсіх краін убачылі, што соцыял-дэмакратычнае кіраўніцтва вядзе да паражэння. На прыкладзе Францыі, — што адзіным фронтам можна затрымаць фашысцкае наступленне. Вопыт мас узмацняе з кожным месяцам цягу да адзінаства рабочага класа наперакор супраціўленню ІІ інтэрнацыянала.

На вопыце барацьбы адзіным фронтам пролетарыят пераканаўся, што можна з поспехам адбіваць наступленне капітала і фашызма і перашкоджіць падрыхтоўцы новай вайны, што фаталізм соцыял-дэмакратыі не ўгрунтаваны і няверны. Адзіны фронт умацаваў самаўпэўненасць і боездольнасць пролетарыята. Ён паказаў, якую велізарную сілу складае рабочы клас, калі ён адзіны ў барацьбе і не адступае без бою, як у Германіі, а своечасова ўступае ў барацьбу згуртаванымі радамі.

Пад уплывам перамогі соцыялізма ў СССР, з аднаго боку, і капітуляцыі германскай соцыял-дэмакратыі і фашысцкіх шаленстваў у Германіі, Аўстрыі, Іспаніі і іншых краінах — з другога боку, рабочы клас стаў паварачваць да камунізма і рваць з рэфармісцкай палітыкай. Лозунгі Камуністычнага Інтэрнацыянала пачалі заваёўваць шырокія масы соцыял-дэмакратычных рабочых. Гэта паказвае, што рэфармізм і соцыял-дэмакратыям усё больш траціць глебу ў рабочым класе.

Аб чым сведчаць усё гэтыя з'явы? Капіталістычная сістэма ўсё больш расхітваецца. Расце рэвалюцыйнасць працоўных мас. Слее рэвалюцыйны крызіс. Кожны дзень можа прывесці да буйных палітычных падзей, да пачатку палітыч-

нага крызісу ў якой-небудзь з буйных капіталістычных краін.

VІІ сусветны кангрэс Камуністычнага Інтэрнацыянала, які збіраецца ў гэтай складанай і адкаснай палітычнай абстаноўцы, абмяркуе ўсе важнейшыя пытанні тактыкі і стратэгіі міжнароднага рабочага руху ў прыстававанні да сучасных умоў.

Вузлавой і галоўнай задачай міжнароднага рабочага руху ў цяперашні час з'яўляецца ажыццэўленне адзінага фронту барацьбы рабочага класа. Ці могуць камуністы чакаць, пакуль большасць рабочага класа аб'яднаецца на агульнай платформе барацьбы за здыжэнне ўлады капітала і перамогу пролетарскай рэвалюцыі? Ці могуць яны чакаць, пакуль большасць пролетарыята далучыцца да праграмы Камуністычнага Інтэрнацыянала. Не, не могуць. Неабходна неадкладна арганізаваць барацьбу супроць наступлення фашызма, гэтага злейшага ворага, ў нацыянальным і міжнародным маштабе.

Таму нельга абмяжоўвацца толькі заклікам да барацьбы за дыктатуру пролетарыята. Неабходна ўказваць масам, што трэба рабіць сёння, каб даць адпор наступленню капітала, абараніць сябе ад фашысцкага варварства і жахаў вайны, што можна і патрэбна зрабіць для таго, каб дэарганізаваць фашызм, перагарадзіць яму шлях, затрудніць развіццё новай імперыялістычнай вайны.

Адзіны фронт стаў магчымым таму, што ў соцыял-дэмакратычных масах пачаўся паварот да сумеснай барацьбы з камуністамі. Але частка соцыял-дэмакратычных правадыроў усё яшчэ шалёна супраціўляецца адзінаму фронту і імкнецца прадаўжаць сваю старую палітыку супрацоўніцтва з буржуазіяй і адмаўлення ад барацьбы супроць фашызма. Таму крытыка пазіцыі прыхільных соцыял-дэмакратычных правадыроў не можа быць аскаблена. Але адначасова камуністы ўстанаўляюць цеснае супрацоўніцтва з тымі левымі соцыял-дэмакратычнымі рабочымі, функцыянерамі і арганізацыямі, якія змагаюцца супроць фашызма, стаяць за адзіны фронт з камуністамі і беззаветна абарняюць СССР. Камуністы выступаюць ва

Ўсім свеце за поўнае перамаганне расколу ў рабочым класе. Яны горача падтрымліваюць імкненні рабочых да аб'яднання ўсіх сваіх актыўных сіл у адну пролетарскую партыю. На якіх умовах мысліма стварэнне такой адзінай рэвалюцыйнай партыі пролетарыята?

Існуюць, як вядома, партыі, якія аднаюць усялякія плыні ў рабочым класе, як напрыклад, англійская рабочая партыя. Але гэта на самой справе не партыя, а кааліцыя партый. Пролетарыятаў неабходна, апрача такой «партыі», сапраўдная партыя адзінадушленікаў, якая здольна весці яго на рэвалюцыйную барацьбу. Комуністы — за адну рэвалюцыйную партыю пролетарыята. Але стварэнне такой партыі магчыма толькі на аснове яснай праграмы і тактыкі рэвалюцыйнай барацьбы.

Комуністы не сумняваюцца, што такая партыя будзе створана, але яны супроць таго, каб чакалі стварэння такой партыі, бо неабходна неадкладная барацьба супроць фашызма і падрыхтоўка новай імперыялістычнай вайны.

Комуністычны Інтэрнацыянал вырас у магутную палітычную сілу ва ўсім свеце. Комуністы не ўтойваюць, што яны змагаюцца за замену капіталістычнага ладу ладам сацыялістычным, за замену збанкрутаваўшай буржуазнай дэмакратыі дэмакратыяй пролетарскай, дыктатурай пролетарыята. Таму галоўным лозунгам комуністаў ва ўсім свеце ёсць, быў і астаецца лозунг барацьбы за савецкую ўладу. Але комуністы не могуць астацца абязжывымі да таго, у якой форме буржуазія ажыццяўляе сваё панаванне. Для комуністаў заўсёды вышэй за ўсё інтарэсы працоўных

мас. Таму яны беззаветна змагаюцца за выратаванне астаткаў буржуазнай дэмакратыі, супроць наступлення фашызма.

Комуністам не абязжываюць нацыяналізмы лёс народаў. Таму яны змагаліся і змагаюцца за сапраўднае права нацыі на самавызначэнне аж да адзялення. Таму-жэ комуністы ўсімі сіламі змагаюцца супроць фашысцкіх планаў парабатчэння зараз самастойных малых і слабых народаў.

Ва ўсім свеце цяпер ідзе барацьба паміж комунізмам і фашызмам, паміж рэакцыйнай фашысцкай буржуазіяй, якая імкнецца выратаваць загніваючы капіталізм, і сацыялістычным пролетарыятам, які імкнецца выратаваць чалавецтва ад жахаў фашызма і вайны.

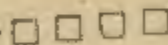
Комуністычны Інтэрнацыянал, з'яўляючыся міжнароднай партыяй пролетарыята, змагаецца ў імя інтарэсаў усяго чалавечага грамадства. Яго поспехі ёсць поспехі тых новых сіл, якія павінны павярнуць чалавецтва да лепшай будучыні.

Комуністычны Інтэрнацыянал прыходзіць да свайго VII кангрэса ўзмацнёным і ўзмажудым, як адзіная, згуртаваная і магутная сусветная партыя, апраўдаўшая сябе на чале барацьбы рабочага класа на працягу больш чым паўтара дзесяткаў год свайго існавання.

Лозунгі VII сусветнага кангрэса павернуць да Комуністычнага Інтэрнацыянала новыя мільёны працоўных.

Пад сцягам Комуністычнага Інтэрнацыянала эксплуатаемыя і прыгнечаныя масы заваююць сабе права на лепшае жыццё, на шчасце і блатакалечча, на сапраўдную пролетарскую дэмакратыю.

(Перадавы артыкул «ПРАВДЫ»).

Пісьмо знатных людзей БССР таварышу СТАЛІНУ

Родны наш Сталін!

У калгасе імя Кірава, Каменна-Доў-
скага сельсовета, Шклоўскага раёна,
жыве калгаснік Арцём Андрэевіч Нові-
каў, якому споўнілася сто два гады. Ар-
цём Андрэевіч у мінулым годзе выпра-
цаваў у калгасе 240 працадзён і вясной
гэтага года ўжо выпрацаваў 70 праца-
дзён. «Не хачу паміраць, — гаворыць
Арцём Андрэевіч, — хачу жыць і жыць,
у мяне ў калгасе другая маладосць».
І калі гэтай зімой прыхварнуў Ар-
цём Андрэевіч,казаў ён старшыні
калгаса Цэнтровічу: «Хачу я пісьмо на-
пісаць бацьку нашаму Сталіну. Хачу аб
усім расказаць і ставіцца за пачаслі-
вае жыццё, якое я знайшоў у калгасе.
А яшчэ напішу, як хачу доўга жыць,
можна і прыдзецца яшчэ самому пагаво-
рыць са Сталіным».

І гэта жаданне напісаць табе, аб усім
расказаць, убачыць цябе і пагаварыць
з табой жыве ў кожным з нас. І калі
знатныя людзі завода імя Кірава яшчэ
ў мзі прапанавалі паслаць табе пісьмо
ад усіх знатных людзей Савецкай Бела-
русі, які жывы водгук сустрачаюць гэта на
ўсіх заводах, у саўтасях і калгасах, у
школах, у кожным кутку Беларусі. Які
вялікі гонар для кожнага з нас падпі-
саць гэта пісьмо табе, нашаму тэніаль-
наму, вялікаму правадару і настаўніку,
нашаму любімаму, роднаму Сталіну.

Нашы калгаснікі, якія былі на II ўсе-
саюзным з'ездзе калгаснікаў-ударнікаў,
расказвалі народу і потым аб гэтым у
газетах пісалі, якое добрае ў шлобе сэр-
ца, якая класатлівасць аб кожным з
нас.

Калі калгаснікі калгаса «Чырвоныя
Старынічы», Мелскага раёна, распытвалі
сваю дэлегатку, прыехаўшую з II з'езда
калгаснікаў-ударнікаў, Екацерыну Кузь-
ба: «Няўжо-ж гэта верна, што Сталін

такі прости чалавек?», яна адказвала:
«Самы бліскі нам, як родны ўсё роўна».
І расказвала Екацерына Кузьба, як, ты
таварыш Сталін, унёс прапанову ў аб-
рону жанчыны-калгасніцы, каб жанчыну
вызналіць ад работы на месяц да родаў
і пасля родаў і каб ёй за гэты час
аплачваць. І расказвала, што ты, як кла-
патлівы бацька, указаў: калі ў калгас-
ніцы малыя дзеці, то трэба ёй бліжэй к
дому дываць работу, каб яна магла дзя-
цей даглядаць.

Старшыня калгаса «12-годдзе Ок-
цябрскай рэвалюцыі», Чырвона-слабоде-
скага раёна, Сямён Сыман, і калгаса
«Чырвоныя пагранічныя», Старобінскага
раёна, Гаўрыла Сцешыц расказвалі, як
ты ўважліва слухаў кожнага калгасні-
ка, як рабіўся, як цікавіўся кожнай са-
май маленькай дробязцю.

Сцешыц расказваў нам, як добра ты,
таварыш Сталін, ведаеш калгасную вы-
творчасць, як ты бачыш калгаснае
жыццё, бадай, лепш чым мы самі.

З якой радасцю і гордасцю сустраў
кожны з нас твае, талія прастыя і та-
лія мудрыя словы: «З усіх каштоўных
капіталаў, якія ёсць у свеце, самым
каштоўным і самым кашаточым капіта-
лам з'яўляюцца людзі, кадры».

З якой любоўю сустраў кожны з нас
твае выдатныя словы аб тым, што трэ-
ба праймаць самыя класатлівыя адно-
сіны к «малым» і «вялікім» работнікам,
вырошчваць іх класатліва, даламагаць
ім, заахвочваць, высоўваць іх уперад,
што трэба цаніць людзей і асабліва
ўважліва і чула прыслухоўвацца к та-
му, што гаворыць рабочы, калгаснік,
працоўнік. Мы-ж моцна памятаем, што
ніколі не было ў нашай істцы слоў пры-
звароце да работата і селяніна, да бед-
ната чалавека, як «быдла» (жывёла) і
«поя кроў» (сабачая кроў).

Як тапа ралей цанілі гаспадары
жыццё рабочага чалавека. Апрашом Ці-

18 цэнтн., ячменю 24,4 цэнтн., аўса 19,4 цэнтн., бульбы 16,9 цэнтн. і ільновалыка 4,6 цэнтн.

Таміх прыкладаў можна прывесці многа.

У калгасе імя Камініва, Рагачоўскага раёна, дзе 12 год бясперанна працаваў старынявой калгасе Ягор Сцяпанавіч Захарыч, ёсць цэнтр калгасны парк культуры і адпачывання, клуб, спартыўная і вальейбольная пляцоўка, лазня, яслі. Арганізаван калгасны аркестр. Для лепшых калгаснікаў-ударнікаў пабудавана 11 добрых, жалезам крытых, дамоў. Гэты калгас мае малочна-таварную ферму ў 180 кароў, світаферму і вялікі фруктёрскі сад. І на многіх калгасах цэнтр абсаджваюць паліцы дрэвамі, краіна ваяць тратуары. Весела глядзець на маладых залечаных блізнямі і яблынямі, якія растуць цэнтр калгасных дамоў.

Ва многіх калгасах ужо ёсць свае калгасныя адрэзачныя аддзяленніцы хаты-радыліні. Узорныя дарогі будуюць і не забываем, што гэтыя дарогі — для чалавека. Таму мы абсаджваем нашы дарогі дрэвамі, ставім на лініі дарогі і на перакрывацельных латках, рабівваем клубы з кветкамі.

Беларускія калгасы раней вядомы толькі лані з зямлі, дымаліваю сцягу і паліграфічнай афармленнем. А цяпер у выхадны дзень па калгасную паліграфію мала думалі, а ў нашых блудках і калгасных і калгасных — у калгасных калгасных.

Беларускі селянін раней працаваў у горах і вёсках, а за апошні год нашы калгасны купілі туалетнага мыла, азікавы і духоў на пяць мільёнаў рублёў.

Кожныя 76 сямейных гаспадарак са 100 у нас, у Беларусі, аб'ядналіся ў калгасы. Звыш 4.000 трыстараў, тысяч складаных і поўскладаных машын, малатарань, сеялак, жнявёраў, аблягчальны селянскую працу, сталі асновай нашай калгаснай вытворчасці. Усё гэта нам дала праведзеная пад тваім мудрым кіраваннем, дарогі наш Сталін, індустрыялізацыя Савецкай краіны.

Радзі у Беларусі не было сваёй прамысловасці — былі толькі дробныя саматужныя і поўсаматужныя майстэрні. Цяпер у пустырах і балотах выраслі

лігаты-заводы, абсталяваныя на апошнім слову тэхнікі, і магутныя карысныя энергіі, як Асінаўская раённая электрастанцыя імя Сталіна.

Ухваты, вілы, замкі і вёдры — вось прадукцыя «металіпрамысловасці» староў Беларусі. А цяпер у нас ёсць сваё буйнае машынабудаванне і варштаты будаванства. Нашы заводы асвоілі такія машыны машыны і варштаты, як тарфяны камбайн — багер, камнедрабікі, і малатары, і дробнейшыя варштаты, помпы Верцінгтона і інш. Складаная сельскагаспадарчая машына выпускае наш Гомельскі завод сельгасмашынабудаванства. Частку абсталявання для тэкстыльнага камбайна Турцыі дае завод імя Кірава (Менск).

Наша фабрыка шпунтавае шпунт трымае ўсёсёсёсё прамысловасці на якасці прадукцыі ў шпунтавае прамысловасці. Запалкавая фабрыка «Х. Окцябр» у Рэчыцы трымае ўсёсёсёсё прамысловасці на якасных паказальніках і выкарыстанне прамысловасці ў запалкавай прамысловасці.

Мы з поспехам асвойваем такія гідравалі, як калгасны механічны іжыны завод, бабруйскі дрэвапрацоўчы камбайн, іжыны прамысловы завод. На нашым хадзе — нашы буйныя тэкстыльныя і прамысловыя прадпрыемствы, наша скуравая і запалкавая прамысловасць.

Тарфяныя балоты Беларусі служаць справа савецкага, як карысныя рэсурсы і энергіі.

У прамысловасці цяпер ваята звыш 120 тысяч рабочых, а да рэвалюцыі было ўсяго каля двух дзесяткаў тысяч рабочых, ды і то, у большасці, поўсаматужныя.

Выраслі з беларусоў кадры дырэктароў прадпрыемстваў, інжынераў, тэхнікаў, высокакваліфікаваных рабочых, аўладаўшых на «выдатна» швейнай тэхніцы. Дырэктар завода імя Кірава (Менск) беларус Дзябінскі кіруе ім так, што завод з поспехам асвойвае складанейшыя варштаты і перавыконвае прамфіплан. Дырэктар лепшай у Саюзе запалкавай фабрыкі «Х. Окцябр» — беларус Зубрыцкі. Дырэктар чырвонасцяжнага завода «Большэвік», сістэматычна перавыконваючага прамфіплан,

— беларусе Вадцартык. Дырэктар Полі-
тэхнічнага інстытута — беларусе Дру-
жалюўскі. І такіх кадраў вырашчана
партыйнай і беларускай многа дзесяткаў і
соцень.

Не рэдкі такія беларускія рабочыя
сем'і, як сям'я Паўла Іванавіча Гаўры-
ленка (Рэчыца — завод імя Варашыла-
ва), у якой старшы сын Нікалай —
галоўны інжынер Беларускага хімічна-
га камбіната, сын Міхаіл — канструк-
тар на заводзе імя Варашылава, дачка
Аляксандра — горны інжынер, а дачка
Елена — інжынер-эканаміст. У ста-
рога рабочага завода імя Кірава (Го-
мель) Брусавіцкі — 6 сыноў і дачка.
Тры сыны Брусавіцкі — урачы, два
сыны — інжынеры, асін сын — ро-
чы-ўдарнік, а дачка — інжынер заво-
да «Чырвоны хімік». Сам тав. Брусаві-
цкі працуе на заводзе ўжо 46 год. Удар-
нік.

Не рэдкі такія калгасныя сем'і, як
сям'я Пятра Магера — брыгадзіра кал-
гаса «Авангард», Аршанскага раёна, і
сям'я старшыні калгаса «Ночас жыц-
цё», Рагачоўскага раёна, Язэпава. У
Магера — тры сыны: асін — каман-
дзір жорніўска, другі — горны інжынер,
трэці — тэхнік. У Язэпава — пяць
сыноў і тры дачкі. Сын Анісім працуе
на кіруючай рабоце ў трэсце ў Маскве,
сын Ігнат — старшыня Мяркулавіцкага
сельсавета ў Рагачоўскім раёне, сын
Трафім заканчвае Плёханаўскі інстытут,
сын Іван вучыцца ў ваеннай школе для
чырвонага камандзіра, сын Ікаў —
трактарыст Рагачоўскай МТС, дачка Ма-
ня — калгасніца - ўдарніца. А самому
Язэпаву — 65 год ён працуе старшы-
нёй перадавога калгаса.

Якой цёмнай, няграмаднай і забітай
была расей Беларусь. На кожнай 100
жыхароў у вёсцы прыходзілася больш
80 няграмадных. Многія беларускія вёс-
кі Палесся нават не ведалі, што такое
грамата. Ні адной школы на роднай мо-
ве не было, ні адной вышэйшай наву-
чальнай установы не было ў старой Бе-
ларусі.

Савецкая Беларусь — краіна культур-
най грамадзянскі. Савецкая Беларусь мае
сваю Акадэмію наву, дзесяткі навуко-

ва-даследчых інстытутаў, Беларускі
дзяржаўны ўніверсітэт, каля двух дзе-
сяткаў ВНУ і ВДНУ з тысячамі выраш-
чаных за гады рэвалюцыі і беларусоў
і іншых нацыянальнасцей БССР навуко-
вых работнікаў і спецыялістаў, да сотні
тэхнікумаў і тысячы школ. У нас ёсць
беларускі тэатр оперы і балета, тры
беларускія драматычныя тэатры, руская
драма, яўрэйскі тэатр, польскі тэатр.
Выраслі і расцвілі беларуская савецкая
літаратура і мастацтва.

З асветлай, няграмаднай, забітай
калонія рускага самадзяржаўя Беларусь,
над тваім агульным кіраўніцтвам, дарагі
наш Сталін, над кіраўніцтвам дзяржаўнай
партый, пры велікоўнай грамадзянскай
ўвазе Савецкага Саюза і асабліва
рускага пролетарыята, стала перадавой
індустрыяльнай - калгаснай, кіруючай
ардэнаванай рэспублікай.

З вялікай гордасцю і радасцю сустрэ-
лі мы, сустрэў увесь беларускі народ
высокаму ўзнагароду партыі і ўрада —
ордэн Леніна. За вялікую справу партыі
Леніна—Сталіна, за справу соцья-
лізма над кіраўніцтвам камуністычнай
партыі (большавікоў) Беларусі самаад-
дана змагаліся ўсе рабочыя, усе кал-
гаснікі, усе працоўныя Савецкай Бе-
ларусі.

Мы святкуем сёння трынаццацігоддзе
вызвалення Беларусі ад беларускаў.
Наша слаўная Чырвоная армія выгнала
беланосьскіх акупантаў. Беларускі народ
гераічна змагаўся і ў радах Чырвонай
арміі, і ў партызанскіх атрадах у тыле
ў ворага супроць беларускаў. Перамо-
га над польскімі акупантамі, як і ўсе
буйнейшыя перамогі Чырвонай арміі ў
грамадзянскай вайне, патхнелася і ар-
ганізавалася шчасліва Ленінвым і та-
бой, тав. Сталін. І гэта вечно будзе спа-
мятаць і даніць беларускі народ.

Дзежа чаго іншэі польскія шаны на Бе-
ларусь?

Паднявольніць энюў беларускі народ.
Парнуць фабрыкі і заводы сааліталістам.
Парнуць зятло ласавалльможным палам
— памончыкам і кулакам.

Князі Радзівілы мелі толькі ў Мен-
скай губерні каля 200 тысяч дзесяцін
зямлі. І вразумела, чаму цяпер у Поль-

іны князь Радзівіл такім істопным голасам дэмантуе аб новым паходзе на Савецкі Саюз. Граф Тышкевіч меў 296 тысяч дзесяцін. Граф Патоцкі меў 240 тысяч дзесяцін, граф Чапскі — 35.467 дзесяцін. Пан Сміржуніт — 47 тысяч дзесяцін, пан Пуслоўскі — 90 тысяч дзесяцін. князь Друцкі-Любецкі — 23 тысяч дзесяцін. Вядомы Радзівіла — 67.511 дзесяцін, графіня Ігнатэна — 35 тысяч дзесяцін. Апрача таго, сотні тысяч дзесяцін зямлі мелі польскія паны ў шматлікіх губернях Беларусі. А княгіня Гогенлоэ мела на Случчыне 120 тысяч дзесяцін зямлі, на Мазырышчыне 220 тысяч дзесяцін зямлі, на Бабруйшчыне 200 тысяч дзесяцін зямлі, а ўсяго 712.737 дзесяцін.

Вось што цягнула і цягне польскіх ланоў і нямецкіх фашыстаў у Беларусь.

Не было межаў гвалтам і здымам беларускаму ў 1919-1920 гадах. Яны звержлі і раскідалі беларускаму народу за тое, што ён не хацеў быць гнуцём на палю.

Багравае зарыва пажарыла намісла пад гарадамі і сёламі Беларусі. Беларускае палілі гарады — Менск, Бабруйск, Барысаў, Полацк, Слуцк, палілі вёскі. У Барысаве было спалена беларускамі 2.500 дамоў і забіта 500 чалавек. У адным Барысаўскім павеце беларускае спалілі да та 20 вёсак. У адным толькі Слуцкім павеце беларускае спалілі 1.462 сялянскія двары і забралі ў сялян 1.820 копей, 2.716 кароў, 1.196 свіней і 2.906 авечак. Беларускае гвалцілі і збівалі жанчын і дзяцей. 69-гадовая матка расстраляная ў Дукорах начальніка партызанскага атрада Андрэя Бласко — Варвара Пятроўна ўспамінае аб беларусках: «Расстрэльваць сялян, біць жанчын і дзяцей — на гэта яны былі вялікімі майстры. Памятаю, як зараз, выцялі на поле ўсё насельніцтва вёскі Дукоры і патрабавалі: выдайце таварышоў Андрэя. Ніхто і рота не раскрыў, каб назваць прозвішчы. Тады беларускае знялі з падвода кулямёт і адкрылі стральбу па народзе, дзе былі дзеці і старыкі. Многіх забілі, сярод іх маіх суседзей — Лебедзя, Страха, Кузьміна. Я яшчэ і цяпер напуганая ад іх шамналоў». Варвара

Пятроўна ўспамінае, як 17 мая 1920 г. калі беларускае перад усім насельніцтвам расстрэльвалі 11 дукорскіх партызан, Андрэй сказаў ёй: «Не плач, маці, запамятай — вам будзе потым лепш». Андрэй перадаў мне скруткі, толькі прасіў не разгортваць яго зараз. Выпаўшы з маёнтка, я разгарнула скруткі, гэта была рубашка Андрэя. О, якая гэта была рубашка... 38 ран! Шамналі яны вырываўлі разам з крывёю, прыліпай к палатву, кавалкі мяса з цела майго сына».

Вёску Качарыч, Бабруйскага павета, беларускае агарушылі з усіх бакоў і падпалілі. З палаткай вёска не выпусцілі нічога, нават жанчын з прудымі дзецьмі. У страшэнных мукх згарэлі жывымі 200 сялян, жанчын і дзяцей.

Пры дапамозе Чырвонай арміі беларускі народ вызваляўся ад азярэлых белаліцкіх банд, вызваляўся ад цяжкой, жудаснай долі, якая дасталася нашым братам у Заходняй Беларусі, падуднай Польшчы.

Гэту долю рыхтавалі беларускаму народу імперыялісты нацыяналісты, якія лізалі боты і нямецкаму кайзеру і польскім панам, прадавалі оптам і ў розніцу беларускі народ. Іх жалкія астаткі, выкінутыя беларускім народам за рубяж савецкай краіны, яшчэ і сёння рыхтуюць разам з нямецкімі і польскімі фашыстамі, генераламі, панами кайданы, бізун і яро для свабоднага беларускага народу.

Няхай паспрабуюць яны напасці на наш Савецкі Саюз, на нашу маці-радыму, створаную рукамі рабочых, калгаснікаў, працоўных, узлялеяную і выхаваную нашай большавіцкай партыяй на чале з Леніным і табой, родны наш Сталін, — «атрымаюць сакрушальны адпор, каб надалей непавадна было ім савецкае сваё свінное рыма ў наш савецкі агарод» (Сталін).

І калі імперыялісты навішваюць нам вайну, няхай ведаюць, што мы будзем ваяваць не на нашай зямлі. І гэту нашу рашымасць і волю адлюстравалі ў напісанай цяпер песні наш беларускі паэт Янка Купала:

«На іхніх землях, з іхніх генералаў
Знімаць пагоны будзем, шаблі і
крыжы».

Нашы дзеці ніколі не будуць ведаць
рабскай долі. Яны растуць свабоднымі і
шчаслівымі, перад імі адкрыты ўсе
пярэды ў жыцці.

Нашы дзеці многа раз напаміналі
нам, каб мы ў пісьме табе, родны наш
Сталін, не забылі напісаць, што яны
— дзеці, піонеры, школьнікі шлюць та-
бе, Сталіну, прывітанне і любяць цябе,
Сталіна, як свайго бацьку.

Сумныя, жаласлівыя паднявольныя
песні спяваў раней беларускі народ.

У складзенай народам песні маці,
закалыхваючы свайго сына, спявала:

«Не плач, маё дзіцятка,
А цыц, маё роднае,
Вунь войт ідзе,
На татку, на мамку
Ён бізун нясе.
Охавайся ты, дзетка,
На божку пасцельку,
Не ўбачыш ты гора,
Гора мужыкова.
Не пазпасш долі.
Кроўкай палітою».

Новыя песні склаў цяпер і спявае
беларускі народ, песні радаснага і
шчаслівага жыцця.

«Куплю Леніна партрэт,
Залатую рамачку,
Вывеў ён мяне на свет,
Цёмную сялянчак.
А на небе многа зорак.
Адна зорка ўсіх ярчай.
Сталін кажа, што ў калгасе

Жыццё будзе нам лягчэй.
Прыедзь, Сталін, наглядзі,
Нам у калгасе добра жыць.
У калгасе мы жывем,
Толькі прыцяваем,
У час сеем, добра жнем,
Самі дабро масм».

Мы думаем, дарагі таварыш Сталін,
што пельга на нашых поспехах суня-
коіцца, зазнацца, пайсці на бакавую.
Калі мы не будзем часна адносіцца да
работы і берагчы наша агульнае даб-
ро, то і вялікая гаспадарка можа на-
змарку пайсці. Мы ўсе, ад малога да
вялікага, будзем працаваць з усіх сіл,
каб наша прамысловасць ва многа раз
хутчэй рушыла наперад, каб ўсе нашы
калгасы сталі большэвіцкімі, а ўсе кал-
гаснікі — заможнымі, каб яшчэ ярчэй
расцвітала наша культура, каб яшчэ
радасней і шчаслівей стала наша жыц-
цё, каб яшчэ непрыступней былі для
ўсіх ворагаў заходнія граніцы вяліка-
га Савецкага Саюза.

Родны наш Сталін, прымі ад усіх нас,
ад усяго свабоднага беларускага народу
наша дзякуй і наша гарачае большэ-
віцкае, рабочае, калгаснае, працоўнае
прывітанне. Жадаем табе, родны наш,
ад усёй душы здароўя на доўгія-доўгія
гады.

ПІСЬМО ПАДПІСАЛІ 25.285 ЗНАТ-
НЫХ ЛЮДЗЕЙ БССР, АБГАВАРЫЛІ І
ПЕРЫНІЯЛІ 1 мільён 124 тысячы РАБО-
ЧЫХ, КАЛГАСНІКАУ І ПРАЦОЎНЫХ
РЭСПУБЛІКІ.

УЗНАЧАЛІЦЬ БАРАЦЬБУ ЗА БОЛЬШЭВІЦКІ ЎРАДЖАЙ

БССР уступіла ў перыяд уборкі багатага ўраджаю.

Добры ўраджай ёсць у першую чаргу рэзультат узорнай апрацоўкі зямлі, арганізавана праведзенай сяўбы. Добры ўраджай—гэта рэзультат перамогі калгаснага ладу, той велізарнай работы, якую партыя правяла па ўмацаванню калгасаў. Задача заключаецца толькі ў тым, каб поўнасьцю, у тэрмін і без малейшых страт убраць гэты багаты ўраджай.

Уборка ўраджаю, як паказаў вопыт мінулых год, непараўнальна з сяўбай—справа больш складаная. Уборка патрабуе добрай арганізавацкай і высокай палітычнай пільнасці.

Гістарычныя рашэнні чэрвеньскага пленума ЦК ВКП(б) ясна і дакладна вызначылі задачы ўсіх арганізацый, пачынаючы ад цэнтральных і канчаючы нізавымі—соўгасамі, МТС, калгасамі, брыгадамі і звыяннямі.

Рэалізаваць усе гэтыя ўказанні па ўсіх участках работы і азначае забяспечыць поспех уборкі.

Велізарнай адказнасці задачы ўскладаюцца ў сувязі з гэтым на нашы газеты. Задачы гэтыя ў асноўным заключаюцца ў прапагандзе і папулярызацыі рашэнняў пленума ЦК, у мабілізацыі накол гэтых рашэнняў актыўнасці мас і ў правярцы выканання дырэктыв пленума.

Правільная папулярызацыя рашэнняў пленума заключаецца ў тым, каб кожны калгаснік, кожны рабочы соўгаса зразумеў тыя патрабаванні, якія партыя ім прад'яўляе.

Умепь своечасова паказваць добры вопыт работы, падцягнуць адстаючых, указаць недахопы і сродкі іх знішчэння, дабівацца дакладнага выканання работ у тэрміны, указаныя партыяй, своечасова і бязлітасна выкрываць дзеянні класнага ворага і яго агентуры, мабілізаваць шырокія масы калгаснікаў на барацьбу за захаванне кожнага зерня,—такавы задачы газет.

Першыя дні ўборкі яскрава тавораць аб тым, што рад газет (**Росны, Ельск, Камарыні**) прадаўжаюць святкаваць перамогі веснавой сяўбы, не ўзначальваюць уздым актыўнасці калгасных час на барацьбу за рэкорды ўраджаю.

Толькі ліберальнымі адносінамі да класнага ворага можна вытлумачыць той факт, што камарынская раённая газета па гэты дзень не выкрыла віноўных у антыдзяржаўных дзеяннях у спробах здаць дзяржаўнае хлеб, заражаны клішчом.

Выкрываць, паказваць на канкрэтных фактах малейшыя спробы класава-варожых элементаў ашукваць пролетарскую дзяржаву павінен у першую чаргу наш друк.

Самі рэдакцыі раённых і соўгасных газет, іх анарат бяспрэчна не здолеюць ўзначаліць барацьбу за добракасную ўборку і ачагу хлеба без шырокай сувязі з калгаснымі масамі і рабселькорамі. Асабліва зараз, у самы адказны перыяд завяршэння сельскагаспадарчага года, гэта сувязь павінна быць ўзмоцнена больш, чым калі-б там ні было.

Партыя выхавала велізарны калгасны актыў—удзельнікаў і энтузіястаў нізавога друку. З кожным днём расце колькасць і якасць нізавы калгасны друк, карыстаючыся велізарным аўтарытэтам у калгаснай вёсцы. Справа заключаецца ў тым, каб нашы раёныя і соўгасныя газеты з дня ў дзень аказвалі насценнаму друку сістэматычную дапамогу і падтрыманне, каб яны дапамагалі рэдакцыям уцягваць у работу насценнага друку ўсё новых і новых ударнікаў калгасных палеў.

Брыгада ініцыятара ўсебеларускага габарніцтва калгасных брыгад **Тараса Гарая** заваявала небывалыя поспехі ў значнай ступені таму, што брыгадная насценгазета мабілізавала, згуртавала ўвесь калектыў у моцную ўдарную брыгаду, што брыгадная насценгазета забяспечана сістэматычнай дапамогай і кі-

раўніцтвам «Рэчыцкай прэўды». Тав. Гарай прызнае: «...без газеты я-б не здолеў заяваць прышчэпства ў снаборніцтва».

Уборачныя работы неадлучны ад загатоўкі сельскагаспадарчых прадуктаў, і ў практыцы работы мы абавязаны падпарадкаваць уборку поўнаму выкананню задачы пролетарскай дзяржавы хлеба, ільну, бульбы і т. д.

Трэба прызнаць, што да рамонту складоў, зветвараў, апрацоўшчыцкіх машынаў іх, сабудовы новых складоў ва многіх раёнах зусім мала і вагавіцтва, не правіраюцца і людзі, правіраючы ў сістэме Заготзірна, якім партыя даручыла гэты адказнейшы ўчастак работы.

Барацьба з раскраданнем і стратамі, барацьба з ворагамі калгаснага ладу і ў гэтым годзе астаецца рэальнай і цэнтральнай задачай для ўсіх звянаў нашага большавіцкага друку.

БССР уключылася ва ўсеагульны конкурс-снаборніцтва старшын калгасаў на лепшую мастаўку дзяржавы выхаванаснага вірна. Прамы абавязак усяго нашага большавіцкага друку арганізаваць і ўзначаліць барацьбу за прышчэпства ў снаборніцтва. Трэба з дня ў дзень прапагандаваць, паказваць вопыт перадавых калгасаў, якія па-бавілі ўжываюцца за першае месца ў конкурсе. Лепшы хлеб проста з-над ма-

латарні павінен быць здад пролетарскай дзяржавы.

Поспехі воснавой сяўбы з'яўляюцца безумоўна і рэзультатам напружанай работы ўсяго нашага большавіцкага друку, які пад кіраўніцтвам партыі здолеў мабілізаваць калгасныя масы, армію работнікаў на заяваванне для БССР аднаго з першых месц сярод рэспублік і абласцей Савецкага Саюза.

Аднак, не трэба ні на мінуту забываць, што ўраджай яшчэ трэба заяваваць. Поспех барацьбы ўсіх калгаснікаў за заможнае і культурнае жыццё вырашаецца зараз на фронце ўборкі і загатоўкі. Забываць гэта асноўнае — значыць не разумець сутнасць рашэння чэрвеньскага пленума ЦК ВКП(б), не разумець палітыкі нашай партыі на гэты год.

Не супакойвацца на дасягнутых поспехах, арганізоўваць масы, распазнаваць і выкрываць з'яўленні класавага ворага, апартуністаў, правіраць работу на кожным участку ўборкі і загатоўкі, дабівацца правільнай расстаноўкі людзей і ўвагі да жывога чалавека — вось умовы для таго, каб кожная газета стаяла на вышэйшым задачы дня.

Работа друку і кожнай газеты паасобку будзе расцэньвацца ў першую чаргу па тым, як яны змогуць дапамагчы партыі ў арганізацыі ўборкі і хлебапаставак. Гэта абавязан памятаць кожны рэдактар газеты, кожны работнік большавіцкага друку.

ПАМ'ЯТКА, ЯКУЮ РОБЯЦЬ МНОГІЯ ГАЗЕТИ

Партія зараз проводить величезней-
шай важливії роботу—перевірку пар-
тійних документаў. Ці треба доказ-
ваць важкае значэнне гэтай работы
для далейшага ўмацавання радю на-
шай більшыцкай партыі?

Бясчужныя адносіны да партыйнай
гаспадаркі ў радзе партыйных аргані-
зацый, безадказныя адносіны да пар-
тійных документаў, ратазейства мно-
гіх камуністаў — стварылі магчымасці
розым прахадзіцям, класаво-варожым
элементам шарабца ў партыю і на ад-
казныя дзяржаўныя пасады і пад пры-
крыццём партыйнага білета тварыць
свае гнусныя справы.

Выкрыць і выгнаць з партыі прыма-
заўшыхся да яе заклятых ворагаў на-
роду, усталяваць правільны і дакладны
ўчот камуністаў, выкарчываць аргані-
зацыйную распушчанаць, ганючую
бесклапотнасць да партыйных докумен-
таў, прывесці ў поўны парадак усю на-
шу «партыйную гаспадарку» — у гэ-
тым палітычная сутнасць правёркі
партдакументаў.

Задачы друку ў гэтай рабоце вы-
ключна важкія. Газета, сваімі шчу-
пальцамі пранікаючы ў глыбокія масы,
праз рабкораў і селькораў, звязаная з
рабочымі і калгаснікамі, можа і павінна
аказаць актыўнейшую дапамогу райко-
мам партыі. Газета павінна заўсёды тры-
маць на баявым узводзе пісьматцаў ко-
муністаў і беспартыйных рабочых, мабі-
лізоўваючы іх увагу вакол правёркі
партдакументаў. Здаецца, гэта зразуме-
лая ісціна.

На вялікі жалі значная частка рэ-
дактароў раённых газет не зразумелі
сваёй ролі ў правядзенні правёркі пар-
тійных документаў. Праглядаючы кам-
плекты, мы знаходзім шмат раённых
газет, якія не толькі не ўключыліся ў

гэту адказнейшую работу, а проста за-
моўчваюць, абыходзяць яе.

Вось, напрыклад, «Комунар Магілёў-
шчыны» — газета, якая шэ можа скар-
дзіцца ці на адсутнасць месца, ці на
адсутнасць людзей у апарате рэдакцыі.
Гэта газета, перадрукаваўшая рад пе-
радавых артыкулаў з «Правды», пры-
свечаных правёрцы партдакументаў.
Усё-ж сваёй ролі, сваіх задач не зразу-
мела.

Апрача ўжо ўказаных перадавых ар-
тыкулаў «Правды», у «Комунары Магі-
лёўшчыны» не было надрукавана ні ад-
наго радку матэрыялу аб правёрцы,
быццам-бы ў Магілёўскай партарганіза-
цыі гэта работа не праводзіцца.

Газета не толькі не дапамагла рай-
кому выкрыць чужых партый людзей,
ашуканствам пралезных у яе рады, але
не заўважыла, калі асобныя людзі, якім
райком даручыў правяраць дакументы,
труба скажалі дырэктывы ЦК ВКП(б) і
звялі гэту работу да чыста тэхнічнай
канцэлярскай справы.

28 ліпеня была апублікаваная поста-
нова ЦК ВКП(б), якую адмянялася пра-
верка праведзеная ў магілёўскай парт-
арганізацыі. Да правёркі ў Магілёве былі
прыцягнуты людзі, якія не могуць і не
маюць права займацца гэтай спра-
вай. ЦК усталяваў, што Хасман ап-
рача таго, што, не будучы членам
бюро, не меў права праводзіць
правёрку. Ён праводзіў яе на хаду, не
вывучаючы кожнага камуніста, часта
проста давяраў на слова, спадзяючыся
на тое, што ён «ведае ўсіх камуністаў».
А вось «Комунар Магілёўшчыны», знахо-
дзячыся ў адным доме з райкомам парт-
тыі, прайшоў міма гэтых фактаў, не па-
лічыў патрэбным выступіць супроць апа-
шлення важнейшай палітычнай справы.

Факт адмелы правёркі таксама не
парушыў алімпійскай спакой рэдакцый-

них працівників. Редакція прадавала змогу перевірку, перебуваючи у ролі побочного наглядача.

Тільки після того, коли ЦК КНДР поіменно адміністрацію перевірку партдокументації Магілеўскай партарганізацыі, «Комунар Магілеўшчыны» нарэшце рашыўся на «подвиг». Ён выступіў з перадавым артыкулам. Але тут ён наклаў узор біззубасці і ліўмення на-большаўшчыку прызнаваць свае ўласныя памылкі.

«Мы недазначылі ўсёй палітычнай важнасці дырэктывы ЦК ВКП(б) аб правярцы партыйных дакументаў».

— і іншая газета. І ў якасці талоўных віпоўшчаў яна змешчала двух сакратароў парткома т.т. **Сегало і Глушына**, якія выступалі на нарадзе з крытыкай работы райкома на правярцы партдакументаў. Газета стала на шлях заагаваных памылак бюро райкома і

сваіх уласных, звальваючы віну на тых, хто выступаў з крытыкай. Тэтым дэзамвастуе газета фактычна стала на чыслам іхніх іхніх, на іхніх іхніх самакрытыкі.

Аб сваіх уласных памылках газета ішыхх выказаў не знайшла, яшчэ такі, што мы «нездавальняюча асвятлялі ход правяркі партдакументаў».

«Правярка партыйных дакументаў — гаворыць тав. Жданав — накіравана на тое, каб аднавіць парушаную ў рэдакцыі арганізацыйнай глянцэ пачынаю партыйнымі і не партыйнымі, пачынаю партый і не партый, пачынаю авангардам і масамі».

І буйнейшую памылку робіць тая газета, якая стаіць у баку ад сур'ёзнай работы, правядзёмай партыяй. Для «Комунара Магілеўшчыны» відавочна гэта не выпадкова і таму, што ў склад адказных працівнікаў прапінкі чужыя людзі.

НЕ АДМІНІСТРАВАЦЬ, А ВЫХОЎВАЦЬ КАДРЫ

«Кадры вырашчаюць усё». Гэты найвялікшы лозунг, які робіць эпоху, становіцца задаўнем усіх працоўных неабсяжнай краіны Саветаў. На прадпрыемствах, у калгасах — усюды абгаворвалі прамову тав. **Сталіна** на выпуску чырвонай арміі. Редакцыя адвясціла і ўшчыненасцю за наша сучаснасць і будучасць напачатку сэрца кожнага ўдзельніка вялікай будоўлі сацыялізма ад шэромай любові і клопату. Як мы прася пачынаю кожную думку, кожнае слова працаўдзяч «сильным» і «малым» работнікам нашай прасветарскай рэвалюцыі.

На каго, як не на наш большавіцкі друк усладаецца вялікая адказнасць і рывал з тым талювая задача — давесці да глыбінні сяроднасці кожнага рабочага, кожнага калгасніка новы лозунг правадыра?

Нельга цярпець меркаваць аб рабоце газеты без актыўнай і ініцыятыўнай барацыі газеты за дзейнасць гэтага лозунга. Пачынаючы-жа як нашы асобныя раённыя газеты, апраўдзеныя сут-

насці лозунга тав. **Сталіна** аб кадрах і іхніх якасцях за працягненне яго ў жыццё.

Возьмем, напрыклад, **быхаўскую** раённую газету «**Маяя комуні**». Прамова тав. **Сталіна** ў ёй змешчана 11 мая. Што-ж далей робіцца на рэалізацыі гэтай прамовы? Редакцыя арганізавала есцё і рабочых і калгаснікаў? Не, не відаць гэтага ў газеце ні ў маі, ні ў чэрвені. У редакцыі працягвалі атрымліваць хваляю рэдакцыі і любові працоўных да правадыра партый, якая працавала ў адказ на выпатрэбаны дакумент чалавецтва.

Не відаць таго і таго, каб газета пасля прамовы зрабіла пераход у сваёй рабоце, паварот да жыццёвых людзей, да кадраў, да іх выхавання. Што гэта тав. можна ўбачыць з такіх прыкладаў

Успомнім недалёкае мінулае.

У майскія дні веснавой сяўбы (14 мая) газета адразу некалькі сельсаветаў агульна залічае ў зрыўшчыкі сяўбы «Чачэвіцкі Глускі, Кузькаўскі, Грудзінаўскі, Трыліанскі сельсаветы пра-

даўжэсць і зрываць сяўбу». Адраэу 5 сельсоветаў сталі зрыўчыкамі. Няўжо ў гэтых сельсоветах не было работнікаў, якія сумленна змагаліся за правядзенне сяўбы? Больш таго: рэдацыя ў той-жа самы дзень адны і тыя-ж сельсоветы заносіць на чорную дошку і называе іх зрыўчыкамі.

14 мая на чырвоную дошку перадаюць сяўбы ў ліку іншых занесены і сельсоветы Н. Толчыньскі, Макранскі, Н. Быхавіцкі. Гэтыя-ж сельсоветы ніколі занесены ў лік «танебна зрываючых фіншлан».

Аказваецца для рэдакцыі дастаткова паглядзець на лічы прораўтаў, каб у адзін і той-жа час занесці сельсовет і на чырвоную дошку і ў лік «танебных зрыўчыкаў». А прагэ пекальна тыскаў зрыўчыкаў аказваецца ў ліку праміравацых. Яна, што такі падыход зусім не справядліва выкарыстоўваецца.

Гэта было ў дні сяўбы. Аб гэтым прыпер лаварта было-б тухамінаць, калі-б у газэце і прыпер не паўтарылася прычэтка агучаната, безадказнага падыходу да людзей, да работнікаў.

Дакучы матэрыялы аб дрэннай арганізацыі праполкі ўраджаю ў Чэчэвіцкага сельсавеце, газета (робіць агучыны вывад).

«Старшыні калгасаў дрэнна кіруюць і работу пусцілі на самацёк».

Хто з старшын дрэнна кіруе і ў чым заключаецца гэта дрэннае кіраванне праполкай—з газеты так і нельга бачыць. Няўжо гэта бэць данагога кіраваннем калгасаў у валаджанні работы? Жуды шыкай, вразумела, замест выхавання старшын калгасаў абвінавачваць іх агучам у тым, што яны не ўмеюць апрацаваць.

Было-б зусім іншае, калі-б замест агучанага беспадстаўнага абвінавачвання ў няўменні кіраваць газета дала разгорнуты вывад, як трэба і як не трэба кіраваць калгасам. Рэдакцыя газеты «Маяк комуны» неабходна напамінаць указанне правадыра аб тым, што:

«Людзмі «кадры вырашчаюць усё» патрабую, каб нашы кіраўнікі праўдліва і самыя класічныя адносіны да

нашых работнікаў, і «малых» і «вялікіх», у якой-бы галіне яны ні працавалі, вырошчвалі іх класічна, данама і ім, калі яны адчуваюць патрэбу ў падтрыманні, заахвочвалі іх, калі яны плакаваюць першыя людзкі, высоўвалі іх уперад і т. д.».

У тым-жа артыкуле, дзе апрацаваўца ўсё старшыні Чэчэвіцкага сельсовета ў няўменні кіраваць, адзначаецца:

«Зусім недапушчальна абстаіць справе ў калгасах з выпускам насценгазет. За ўсю пасеўную кампанію ні ў адным калгасе не выпушцілі ніводнага нумара насценгазеты».

Вельмі цікава, што-ж спрабавалі рабіць рабніцы газеты, якая аказала данамага работнікам нізавога друку і чаму аб гэтым у рэдакцыі ўспомнілі пачея пасеўнай? Даннамагац нізавому друку, пачеяўцац гэта-ж калгасных рэдакцыя — гэта-ж прамы абавязак рэдакцыі.

Але паглядзім, як выдзе сябе рэдакцыя ў адносінах калгасаў Чэчэвіцкага сельсовета далей. Калі ў нумары газеты за 9 чэрвеня калгасы Чэчэвіцкага сельсовета абвінавачваліся ў тым, што «да гэтага часу ні ў адным калгасе не прыступілі да арганізацыі праполкі», то праз два дні старшыні калгасаў зноў ужэ агучам абвінавачваюцца газетай ў няўменні спалучаць праполку з падрыхтоўкай да ўборкі.

Забываюць жылыя людзей для газеты «Маяк комуны» не з'яўляецца выпадковым. У артыкулах, прысвечаных падрыхтоўцы ўборачнай кампаніі, газета ўспамінае пшэны, свірны, калёсы, жніўні, граблі, косы, выроўні і ўвесь іншы інвентар, неабходны для ўборкі. Аб гэтым, вразумела, трэба пісаць, але газета ўпускае галоўнае — людзей, калеры, якія будуць працаваць на гэтых машынах. Трэба напамінаць рэдакцыі «Маяк комуны» словы т. Сталіна: «Наб прывесці тэхніку ў рух і скарыстаць яе да дна, патрэбы людзі, аўдаўны тэхнік, патрэбы кадры, здольныя асвоіць і скарыстаць гэту тэхніку па ўсіх правілах мастацтва».

РАЁННАЯ ГАЗЕТА НА ЎБОРЦЫ

Савецкая Беларусь уступіла ў адказнейшы перыяд сельскагаспадарчых работ — перыяд уборкі ўраджаю і дзяржаўных загатоўак.

Ва ўборку і загатоўку калгасы і саўгасы нашай рэспублікі ўступілі сёлета маючы непаравуальна большую тэхнічную аснашчонасць, чым на ўсе мінулыя гады. Досыць указаць, што сёлета на сельгасінтэрэсах Беларусі працуюць трактары і машыны 88 машынатрактарных станцый.

Лепш абстаць справа і з арганізаванасцю работы ў калгасах і саўгасх. Калгасы нашай краіны ўжо многа чабілі ў справе свайго арганізацыйна-гаспадарчага ўмацавання. У гэтым сказваецца велізарная работа, праробленая большэвікамі Беларусі на чале з вышываваным сталінцам тав. Гікало, што дзейная барацьба за практычнае ажыццэўленне гістарычнага лозунга тав. **Сталіна** аб тым, каб зрабіць усе калгасы большэвіцкімі, а калгаснікаў заможнымі.

Непазганальнымі сталі і людзі нашай калгаснай вёскі. Узрасла працоўная дысцыпліна ў калгасах. Шадрываўна вырасла зацікаўленасць калгаснікаў у ўмацаванні сваёй агульнай арцельнай гаспадаркі, у перапарговым выкананні сваіх абавязкаў перад пролетарскай дзяржавай. Вырасла аднаасць маў калгаснікаў нашай партыі, нашай сацыялістычнай радзіме, аднаасць вялікаму правадыру народу таварыску **Сталіну**.

Усё гэта гаворыць аб тым, што Савецкая Беларусь мае ўсе магчымасці поўнаасцю, да апошняга колага ўбраць сёлетні багаты ўраджай і выканаць дзяржаўныя загатоўкі ў тэрміны, устапоўленыя партыяй і ўрадам, і **адной з першых** у радзе перадавых рэспублік, абласцей і краёў Савецкага Саюза.

Толькі зорачі нашай партыі і дзяржавы, ці безнадзейныя дурні могуць

м-ржаваць, што ўборка ўраджаю і загатоўкі — дробная задача, што яны будучы выкананы самацёкам.

Пастановы чэрвеньскага пленума ЦК ВКП(б), а затым і пленума ЦК КП(б)Б пратрабавалі ўсю адказнасць, усе трыпасці і асабліва сёлетняй уборкі і загатоўак. Гэтыя пастановы побач з надзвычайна канкрэтным вызначэннем задач партыйных, савецкіх і гаспадарчых арганізацый на ўборцы і загатоўках з усёй большэвіцкай вострасцю напярэдаюць партарганізацыі аб не-бяспецы благадушнасці, самазупако-насці, небяспецы спадзявання на так званы самацёк.

Рашэнні чэрвеньскага пленума ЦК ВКП(б) і пленума ЦК КП(б)Б ёсць баявая праграма дзейнасці і канкрэты план работ у час уборкі і загатоўак для ўсіх партарганізацый і для ўсяго нашага друку.

Яквы-ж канкрэтыя задачы нашых раённых газет, што вынікаюць з задач сёлетняй уборацнай і загатоўчай кампаніі?

Першая найбольш адказная задача заключаецца ў мабілізацыі шырокіх мас калгаснікаў і працоўных аднаасобнікаў на выкананне ўборкі і загатоўак у тэрміны, вызначаныя партыяй і ўрадам. Раённая газета павінны весці ўборацкую і загатоўчую кампанію пад лозунгам: **убраць увесь ўраджай без малейшых страт, убраць да апошняга кола-са, да апошняга каліва ільну, да апошняй бульбы і выканаць планы дзяржаўных загатоўак датэрмінова і самай робраяжаснай прадукцыяй.**

Раённая газета павінны ўзначаліць магутны ўздым энтузіязму калгасных мас, выкліканы ўзмагараджэннем БССР ордэнам Леніна, і арганізаваць шырокае сацыялістычнае спаборніцтва саўгасаў і калгасаў на лепшае і хутчэйшае пра-гледзенне ўборкі і выканання загатоўак. Яны павінны паказваць лепшыя калга-

сы і соўтасы, лепшыя брыгады, лепшых калгаснікаў і кіраўнікоў і на іх прыкладзе мабілізоўваць усю масу калгаснікаў.

Раённыя газеты павінны бязлітасна выкрываць і даць адпор малейшым спробам тэбасавата вяртаць адсунуць інтарэсы пролетарскай дзяржавы на задні план, спробам здаваць дзяржаве надобраную працу.

Раённыя газеты павінны ўзяць на свой неасудны кантроль ход уборкі і загатоўак, своєчасова выкрываючы каментарныя недахопы арганізацыі ўборачных і загатоўчых работ, каміратныя недахопы кіраўніцтва гэтымі работамі.

Нарэшце, задача раённых газет — мааляваць сваіх селькорам, кааператывам і брыгадным насценгазетам на барацьбу за поспех уборкі і загатоўак.

Ці ўсе раённыя газеты БССР як належыць выконваюць гэтыя свае асноўныя задачы? Факты з практыкі работы асобных раённых газет гавораць да нас не ў карысць апошніх.

У **Быхаве** выходзіць раённая газета «**Маяк комуні**». Рэдакцыя «Маяка комуні» дазваляе рад памылкаў, а гавораць аб неразуменні ёю задач газеты ў справе кіраўніцтва ўборачнай і загатоўчай. Быхаўская газета, напрыклад, у адзін і той-жа час адны і тыя-ж сельсоветы і калгасы заносіць і на чырвоную і на чорную дошкі. Які аўтарытэт у тым выпадку мае сама цалкам чырвоная і чорная дошка ў быхаўскай газеце?

На старонках «Маяка комуні» часта можна ўбачыць агульнае абмяшчэнне кіраўнікоў пэтай групы сельсаведаў і калгасаў у пільненні кіравання і т. д. Газета пры гэтым не паказвае ў чым жа недахопы работы **ножнага кіраўніка паасобку**, а ахапляе іх **нагул**.

Пры гэтым бліжэй да старонак «Маяка комуні». На першы погляд, быццам усё ў парадку: газета піша і ліна нямала, аб жніўках, сярпах, косах, малатарнях і т. д. Аб чым-жа газета не піша? Не піша газета аб людзях, аб надрах, якія працуюць на гэтых машынах. Газета выпускае галоўнае, рашаючае звязно.

Указаныя недахопы быхаўскай газеты выцякаюць з таго, што газета пра-

даўжэ працаваць **па-старому**, што работнікі рэдакцыі не прадумалі глыбока і не ґрабілі вывады для сябе з настапоў пленума ЦК ВКП(б) і грамовы тав. Сталіна аб кадрах.

Уборку і загатоўкі трэба **арганізаваць** — такія першыя запавяды комуніста, кіраўніка, раённай газеты ёсць. Ці спрыяе арганізацыі загатоўак метад агульнага надыходу, надыходу выключна з аналізу зводкі, які практыкуе рэдакцыя «Маяка комуні»? Зразумела, не.

Возьмем **сенненскую** раённую газету «**Комунар**». Толькі татаўна ў «Звяздзе» агульнай матэрыяй аб тым, што старшыня сенненскага РК т. **Начун**, найгракор чоткаму указанню пленума ЦК ВКП(б), прымушае калгасы раёна церабіць **зялёны лён**. Гэты факт ёсць адно з праваўленняў антыдзяржаўных тэндэнцый. Гэта кожнаму ясна. Мы пачынаем, як-жа працуе раённая газета «Комунар» на адкрытую антыдзяржаўную практыку ў сваім раёне. Газета не ўбачыла ў гэтых фактах антыдзяржаўнага ўчынку. Наадварот — на старонках «Комунара» друкуюцца заветкі аб «шэрадавых» калгасах Ульянаўскага, Немайцянскага і Гарывецкага сельсаведаў, якія першымі ў раёне пачалі церабленне ільну. І ні слова аб тым, што гэтыя сельсаветы робяць **антыдзяржаўную справу**, церабічы зялёны лён, ні слова аб антыпарламентнай і антыдзяржаўнай асацыяцыі старшыні райвызкома.

Пачымаюць «Маяка комуні» і «Комунар» павінны паслужыць урокам для ўсіх раённых газет БССР.

Кожная раённая газета павінна дора памятаць і пакласці ў аснову сваёй работы ўказанне чэрвеньскага пленума ЦК ВКП(б) аб тым, што «планы загатоўак будуць выкананы поўнасьцю і ў тэрмін толькі ў тым выпадку, калі будзе забяспечана належная зхова ўбра-нага хлеба ад разбазарвання і раскравання, калі будуць мабілізаваны калгасныя масы і соўтасныя рабочыя на барацьбу з кулацка-раацкімі на-строямі, накіраванымі на падрыў справы загатоўак, калі буржуа выгнан з практыкі загатоўак так званы самацён, калі загатоўкі будуць арганізаваны па-сапраўднаму, па-большэвіцку».

ПЕРАПІСКА З РЭДАКТАРАМ

★ ★ ★

ЗА ЯКАСЦЬ ГАЗЕТНАЙ ПАЛАСЫ

АДКРЫТАЕ ПІСЬМО РЭДАКТАРУ ПЕТРЫКОУСКАЯ РАЁННАЯ ГАЗЕТЫ.
ТАВ. А. КАРПІКАВУ

Са старонкаў раённай газеты «Калас» і «Петрыкоўшчыны» аскаль зніклі раёны сельскагаспадарчыя пісьмы. Чатыры старонкі газеты ў большасці занятыя артыкуламі работнікаў рэдакцыі, над якімі часта станць літары «А. К.» і «ЭЛ-КА». Не трудна дагадацца, што гэта творчасць аўтара і тако-ж работніка рэдакцыі.

Вось надвадцаты аўтар А. К. у нумары 45 за 2 чэрвеня пад назваю «**Комуніст Грэчка**». У гэтым артыкуле тав. Карпікаў хачеў расказаць аб непартыйных адносінах камуніста Грэчка та аўтара, які знішчае камуністычныя паліцы. А вы вяртаеце, што аўтар больш заняты перадачай свайго думання пра дорадца Д. рожні з старонкаў камуніста Тарасевічам.

Чаму-б змест гэтых 180 радкоў, якія запісаны пад назваю Грэчка, не даць матэрыял на 30 радкоў, а пачаць у 150 радкоў даць для пісьма работнікаў?

У тым-жа нумары ёсць другі артыкул, ужо за подпісам «ЭЛ-КА». Аргументам да гэтага пад назваю «**Ва сярэднім літэратурнага выдання**» план не багаты адстаючых». Тут па працягу 195 радкоў перадаецца зводка выдання пачаць сёння на ўсё сельскагаспадарчы раён. Рахунка пачаць звычайнай літэратурнай і гэтым матэрыялам тая, што аўтар даваў больш карысці, бо ў гэтым матэрыяле заблытаваныя, пакуль працягваюцца два аб'екты.

Ці не лепш было-б у гэтым аўтары з выгляду зводкі і занадта ёю 25 радкоў. А астатнія 170 радкоў перадаваць работнікам?

Нягледзячы на гэтае. Мы лічым, што раённая газета завольмі многа свайго думання аддае для змяшчэння розных афіцыйных матэрыялаў. Важныя пастыновы чарты і ўрада газета абавязана друкаваць, але запісваць пас-

тановамі ўсё пачаць газеты (як напрыклад, у № 49) — гэта ўжо занадта. А ў Петрыкоўшчыне што лі нумар, то прычатыны пастыновы. Гэта—у лепшым выпадку.

Цяпер аб пачаць матэрыялаў «Каласнік Петрыкоўшчыны». Большасць матэрыялаў аскаль «шапка» і запісаны ў часе пачаць аўтарам бязграмацтва. Многія з іх пачаць аўтарам ўсё пачаць сёння. Чарговым пачаць, чарта пачаць «шапка» з № 29: «**Кожную хвіліну выкарыстоўваць для спуска веснавую воду?**» А чым лепш «шапка» з № 48: «**На-большавіцку выканаць планы мяса, малака пачаць і дорадцаўніцтва**». Многа пачаць і ў самым тэксце газеты. Відавочна, літэратурныя работнікі вашай рэдакцыі не ведаюць, што пачаць «пачаць», а трэба пачаць «зваражэнь», што замест «уісці» трэба пачаць — «пачаць», замест «ізноў», «узноў» — «зноў», замест «не правяраю падпісваць» — «не правяраючы падпісваць», «па ту сторону» — «па той бок», «учуцьшы» — «пачуцьшы», «разрашэнне праблемы» — «бярэшэнне праблемы», «уютная» — «утульная» і т. д. і т. д.

Адкуль аўтар пачаць: трэба ўзяць выканаць граматыку і пачаць, узяць неартаграфія і па-сапраўднаму.

№ 50 «Каласнік Петрыкоўшчыны» пачаць гэты «спецыяльным выпускам, прысвечаным раённаму злёту знатных людзей Петрыкоўшчыны». Мы ўважам гэта пачаць першую старонку. А пачаць людзей Петрыкоўшчыны тут ні слова, хоць «шапка» над старонкай аскаль: «**Удзельнікам раённага злёта знатных людзей Петрыкоўшчыны пачаць большавіцкае прызначэнне**».

А пачаць што пачаць на пачаць гэтага нумара! Доўга мы думалі над тым, што газета хачеа пачаць гэтым разваротам. А мы прышлі да адна-

Рэдакцыя на пасёлку

□ □ □ А. МАТУСЕВІЧ □ □ □

У пошуках рэдакцыі раённай газеты «Сталінец», мы накіраваліся ў раённым цэнтр Ветрына. Увапілі п то ў пасёлка, п то ў вёску. У ёй два дзесяткі раскіданых па ўзгор'ю калгасных двароў. Між звычайных сялянскіх хат два-тры дамы гарадскога тыпу. Мы траслі ў раённы цэнтр новага машынабудавага раёна.

Але дарэмна мы будзем шукаць тут рэдакцыю раённай газеты. Першыя спатканы намі п'яніцкі ўжо даў вычарпаную даведку:

— Вам у рэдакцыю? Калі ласка. Ідзіце на пасёлак, у МТС... Тры кіламетры адсюль...

Ідзем у МТС. На краю новага пасёлка машына-трактарная станцыя стаіць не вельмі ўтульны домік. Наветліва пазіраюць яго вокны барачнага тыпу. Каля ўваходу ніякага ўпрыгожання, ніякіх адзнак таго, што ў сярэдзіне гэтага будынку спячаюцца ніц і веры паліттыкага і грамадскага жыцця раёна. І толькі глухое бомканне астаўшае ў спадчыну невялічкай палтадзельскай «амерыканкі» напамінае нам аб наяўнасці тут «мясцовай паліграфбазы». Аб ёй мы нагаворым больш падрабязна, а зараз спынімся на рэдакцыі раённай газеты «Сталінец»; паглядзім у якіх умовах яна працуе, з чаго пачынаецца і чым завяршаецца працоўны дзень яе работнікаў.

1. РАБОЧЫ ДЗЕНЬ І ФІЗКУЛЬТУРНАЯ ЗАРАДКА

Рабочы дзень усіх чатырох работнікаў ветрынскай раённай газеты пачынаецца з абавязковай «фізкультурнай зарадкі». Яна выражаецца ў форме пешай хадзьбы. Штодня работнікі рэдакцыі адмерваюць ад 5 да 7 кіламетраў, ідучы з дому на работу. Вечарам пасля работы зарадка паўтараецца.

У свой час работнікі газеты акрылілі сябе надзеямі атрымаць памяшканне для рэдакцыі ў раённым цэнтры —

там, дзе штодня бываюць дзесяткі і сотні калгаснікаў, дзе нараджаецца культура і адміністрацыйны цэнтр раёна. Але не вышаў гэты варыянт. Райвыканком адказаў прапагоў раённай ветрынарнай арганізацыі, якая, улічваючы станавішча рэдакцыі, меркавала ўзначальніца і адзіна з сваіх дамоў адпавядаць пад рэдакцыю. Тав. Шчырко ад імя райвыканкома аўтарытэтна заявіў:

Немагчыма раённы. У нас ветрынарыя — адказны ўчастак.

На гэту рэпліку паследаваў пратэст з боку не менш адказнага ўчастку — рэдакцыі раённай газеты. І на гэтым скончылася барацьба за памяшканне для рэдакцыі. Аспрэчваемы каменны дом і па сёння стаіць напалову незагружаным, а рэдакцыя па-ранейшаму асталася на пасёлку, за некалькі кіламетраў ад раёна.

І ходзяць чатыры яе работнікі, уключаючы адказнага рэдактара тав. Шчырко і яго намесніка тав. Адава, па другі бок Ветрына на сваю кватэру, а аттуль зноў на другі бок раённага цэнтры — на работу ў рэдакцыю.

2. РАБОЧЫ ДЗЕНЬ ПАЧАЎСЯ

На аднаму, па два—хто пешаходам, хто на веласіпедзе сабраліся ўрэшце работнікі раённай газеты. Папрыходзілі наборшчыкі, вучні друкарні. У рэдакцыі пачынаецца рабочы дзень.

У невялічкім пакойчыку, дзе змяшчаецца два сталы і тры крэслы на чатырох чалавек, заўважаецца мітусня. Прышоў старшы наборшчык і падаў першы сігнал.

— Набор давайце, людзі стаяць!

Тав. Бураў, загадчык сельскагаспадарчым аддзелам газеты, стаіць ля дашчатай перагародкі сцяны і мяркуе: ехаць сёння ў сельсовет ці не? Раптам ён схамкнуўся. Скрозь дзіркі дашчатых перагародак пачулася храпленне людзей. Аказалася ўначы ў МТС прыехалі кур-

сантй-ільноцерабілчыкі. Яны, як і звычайна пры скліканні розных курсаў, занялі суседні з рэдакцыяй пакойчык і распалжыліся на адпачынак. У дзень тут шатнуцца галосныя чыткі, даклады і гутаркі, а ўвечары пасля вучобы — гульні пад гармонік.

— Зноў курсы, зноў хоць ты ўцякай а рэдакцыю, — абурэцца ў такі час тав. Бураў. — Ніякай работы, ніякай прадуманасці.

Ён ужо зараз прадбачыць як яму, літаратурнаму работніку газеты, прыдзецца афармляць свой матэрыял пад гукі гармоніка і ескі «яблычка». Два дні назад нават перадаваў артыкул рэдакцыі паў пад водгулле даклада аб значэнні на ўборцы ільноцерабілак.

У невялікім чатырохметровым пакойчыку МТС размешчалася ўся рэдакцыя раённай газеты. А за дэравай перагародкай ідуць заняты курсантаў: побач жыве сям'я шофера — дзеціма. Такавы ўмовы работы рэдакцыі ветрынскай раённай газеты. За ўмоўнымі сценкамі пакой рэдакцыі праводзяцца сістэматычныя склікаемыя дырэкцыяй МТС курсы кіруючых кадраў сельскай гаспадаркі. У раёне загаварылі аб павышэнні іх кваліфікацыі. Але ніхто не думае аб умовах работы рэдакцыі раённай газеты. І рэдакцыя звывлася з такім становішчам рэчаў. Яна, па волі раённага кіраўніцтва, адгародзілася ад раённага цэнтра адлегласцю ў тры кілометры і замаскавалася недзе «там на пасёлку», як звычайна адказваюць селькорам работнікі ветрынскай пошты.

3. АБ ЧЫМ ПАШКАДАВАЎ ТАВ. АДАСЬ

Тав. Адаць — намеснік адказнага рэдактара газеты «Сталінец». Сабраўшыся ў цесным коле работнікаў раённай газеты, мы гутарым аб умовах работы, аб якасці матэрыялаў газетнай паласы «Сталінца».

Гутарка зайшла аб тэматыцы газеты. Уважліва праглядаючы камплект, мы сустрэлі вельмі арыгінальную заметку аб рабоце рыбацкай арцель аднаго з калгасаў раёна «Рыбакі калгаса «Окцюр» атрымалі прэмію». Заметка ў надзвычай сціслай форме расказвала як рыбацкая арцель калгаса дабіваецца рэкорднай лічбы ўлову. За першы квартал арцель выканала план улову на 132 проц. За мінулы год калгас меў ад рыбакоўства

43.200 руб. чыстага прыбытку. У гэтым годзе калгас атрымае за рыбу да 62 тыс. рублёў.

Ведаючы, што ў Ветрынскім раёне вельмі многа азёр, багатых рыбай, мы пацікавіліся, як жа займаецца гэтай галіной народнай гаспадаркі раённая газета. У гутарцы выяснілася, што ў раёне ёсць калгасы, якія за адзін узоў бяруць да 500 і больш пудоў высокакамітэўнай рыбы. Азёры раёна ўжо сёння даюць калгаснаму сялянству дзесяткі і сотні тысяч рублёў прыбытку. Правільная эвалюцыйная гэта азёр павялічыць прыбыток у дзясяткі раз.

Што магла зрабіць рэдакцыя газеты, каб атрымаць адно з такіх цікавых пачаткаў? Магавіць за прадуманым падняць раённую гаспадарку, за перастанне калгасным сялянствам усіх крыніц уздыму сваёй эканомікі. Газета магла падмацаваць арганізаваны ёю матэрыял жывымі прыкладамі з перадавых калгасаў раёна. К вяржаму жаль, газета гэтага не зрабіла. І тав. Адаць, разводзячы рукамі, вымушаны быў прызнацца:

— Вось гэта мы нежэ сапраўды выпусцілі з-пад увагі. У бліжэйшы час абавязкова арганізуем паласу.

Аднак, прайшоў тыдзень, другі, прайшоў месяц, а абяцаная паласа не з'явілася.

У штодзённым жыцці калгасаў Ветрынскага раёна ёсць многа цікавейшых падзей, аб якіх з поспехам можна было б расказаць на старонках раённай газеты. У адным калгасе пабудавалі лазню, у другім — новую школу, у трэцім далі рэкордны ўраджай, у чацвёртым — ёсць свой калгасны парк, моладзь і старыя арганізавалі разумны і культурны адпачынак. Аб усім гэтым хоча і павінен ведаць чытац раённай газеты. Газета-ж «Сталінец» нежэ абыходзіла гэтыя пачаткі. І толькі пасля нашай гутаркі аб якасці газетнай паласы, аб пашырэнні тэматыкі газеты на старонках «Сталінца» з'явіліся 2-3 новыя аддзелы, сярод якіх і «навіны па раёну». Гэты аддзелчык насычаны баявым зместам з жыцця ўсяго раёна, павінен паказваць велізарныя зрухі, якія адбываюцца штодня ў быту калгасніка, у яго эканоміцы, у культуры.

Пашырэнне тэматыкі — неабходнейшая ўмова паліпшэння ўсяго зместу раёйнай газеты.

4. АБ КАРЭКТАРЫ, ДРУКАРСКІХ ПАМЫЛКАХ І ПАЛІГРАФБАЗЕ

Як правіла, у штаце рэдакцыі ветрынскай газеты няма пасады карэктара. Газету ў большасці карэктую сам рэдактар. Толькі нядаўна на работу карэктара рэдакцыя запраціла прыбыўшую ў адначыняк студэнтку. Але і яна працуе часова. Пачаўца заняткі ў школах і рэдакцыя моў астанецца без карэктара.

Адсутнасць у газеце карэктара сказваецца не толькі на асноўнай кіруючай рабоце рэдактара. Гэта сказваецца і на якасці кожнай заветкі, кожнага радку газетнай паласы. Памылка за памылкай так і стракаецца не толькі ў тэксце, але і ў загаловах. Замест «За граніцай» чытачу падаецца заглавак «За гарніцай», замест слоў «разбітаму, але недабітаму кулаку» падаецца такі варыянт: «разбітаму, але не разбітаму кулаку» і т. д.

Не абыходзіцца і без казусаў у пераписах. Увосну чытачы газеты «Сталінец» прачыталі ў адной заветцы не зусім зразумелы ім сказ: «Аркестр грае папу». Што-ж хацела сказаць рэдакцыя! А проста, што «Аркестр грае папурны». Падзеў, выходзіць карэктар, праўнічык, якія не паставілі пераносаў або канчатак «ры» не ўважчалі ў адзін радок.

Мы ўжо гаварылі аб надзвычай беднай паліграфбазе ветрынскай газеты.

Мала таго, што ў друкарні няма адпаведнай плоскай машыны, друкарня не ўкамплектавана нават і неабходнейшымі шрыфтамі. Газета дажывае спадчыну паліграфічнай газеты. Фармат раёйнай газеты павялічыўся, тэрміны выхаду пачасціліся. А ў абсталяванні былой паліграфічнай друкарні нічога не прыбавілася. Звароты рэдакцыі ў Белпаліграфтрэст канулі ў паветры. І ў выніку, як і год назад, друкарня лабірае і друкуе раённую газету па адной сцясе. Такі прымітыўны спосаб выпуску газеты зніжае яе аператыўнасць і якасць яе паліграфічнага афармлення і друку.

«Сталінец» — газета новага ільнаводчага раёна. Ад якасці работы газеты будзе ў значнай ступені залежаць і якасць выкалення раёнам важнейшых гаспадарча-палітычных задач. Рэдакцыя-ж ветрынскай газеты, апынуўшыся на пасёлку, адгарадзілася ад раённых арганізацый адлегласцю некалькіх кілометраў адгараджваецца і ад калгаснага актыва наведваючага раённую ўстанову і арганізацыі. Рэдакцыя «Сталінца» не мае адпаведнага памяшкання, яе паліграфбаза надзвычай бедная. І таму данамога раёйнай газеце шрыфтамі, забеспячэння яе адпаведным памяшканнем, урэшце людзьмі, кадрамі — неадкладная справа раёйнай партыйнай арганізацыі, Белпаліграфтрэста, усяго складу самоў рэдакцыі газеты.

3 ЧАГО ТРЭБА БЫЛО ПАЧАЦЬ

□ □ □ М. САКАЛОУСКІ □ □ □

Рэдактар грэскай раёйнай газеты «Сталінец» тав. Сукаў прыехаў у новаарганізаваны раён 15 красавіка. Рэдактар не застаў у раёне ні друкарні, ні шрыфтоў, ні наборшчыкаў. Усё трэба было пачынаць з пачатку, усё трэба было набываць, пачынаючы з друкарскай машыны і шрыфтоў і канчаючы лампайным пісьмом. Месяц бегавіны, пасадка, клонатаў і, нарэшце, набыта амерыкан-

ка, шрыфты, падабран штат рэдакцыі і друкарні. 15 мая вышаў першы нумар газеты.

Маладой раёнскай газеце «Сталінец» яшчэ многага не хатна для нармальнай работы. Шрыфтоў хатна толькі на швух-палтосны нумар. Недахват літар а, ы, ё, к, у. Нема кароткіх лінейек. Белпаліграфтрэст на сватрабаванні забяспечыць новаарганізаваную друкарню ўсім

неабходным аказвае нязменным —
«няма».

Няма тэхніцтва і дасмогіі з боку райкома партыі і райвыканкома. Затое райком ніколі не мшае т. Сукава пры масшты ўпаўнаважаных у сельсаветы і аддзелах з'яўляюцца іштатным афармленнем пастаноў райкома. І гэты ў той час, калі рэдакцыя не мае ні аднаго больш-менш кваліфікаванага работніка.

Вось людзі рэдакцыі «Сталінец». Сапраўды рэдакцыя т. **Скрыган** да рэдакцыі працаваў пачатковым работнікам у няпоўнай сярэдняй школе. Інструктар т. **Санько** скончыў шасцімесячныя настаўніцкія курсы. Другі інструктар т. **Кашлач** скончыў толькі 4 групы няпоўнай сярэдняй школы. Таварышы не маюць ніякай газетнай падрыхтоўкі, вопыта газетнай работы і, вядома, маюць асаблівую патрэбу ў вучобе, у выхаванні.

І вось на вучобе і вырошчванні маладых кадраў рэдакцыі асабліва адзначаецца тое, што т. Сукаў часта адрываецца ад райкома партыі ад сваёй непасрэднай работы.

Аднак, гэтым шматга апраўдваць усіх рэдакцыяў першых крокаў работы рэдакцыі. З чаго павінна была пачаць новая раённая газета? Галоўным чынам з работы з рабселькораў. з падрыхтоўкі з імі сувязі, як непасрэдна на месцах, так і праз інтэлектуальную перапіску. Гэта не зроблена, учоту рабселькораў няма. Перапіска таксама не наладжана. Можна ў Грэскім раёне знайсці і рабселькораў? Няпраўда. На тэрыторыі Грэскага раёна ёсць многа селькораў, якія да стварэння Грэскага раёна пісалі ў іслаўскую, калыльскую газеты. Цяпер яны хочуць пераймаць актыўны ўдзел у газеце «Сталінец». Задача ж газеты пайсці на сустрэчу селькорам, звязаць з імі сувязь, узяцца за іх вучобу.

Але гэтага не робіць рэдакцыя «Сталінец». Наколькі газета не даапрацоўвае сваю асноўную базу — рабселькораў — сведчыць наступны факт. У першым нумары змяшчаў перадавы ар-

тыкул «На барацьбу за далейшы перамога», артыкул, які вызначае задачы газеты. І ў гэтым артыкуле няма ні аднаго радка, ні аднаго слова аб рабселькорах і іхавым друку.

Зусім зразумела, што пры такой настаноўцы справы няма чаго і гаварыць аб чыстых-небудзь выдатных узорах работы рабселькораў і іхавога друку ў раёне. Чарговыя нумары лясных насяценых газет (напрыклад, калгаса «Баявік») вышлі каля месяца таму назады. Ва многіх калгасах насяценых газет зусім спынілі выхад.

Рэдакцыя маршуе ў лінейна-правесна-раённым злёце рабселькораў. Маршуюць на злёце паставіць дасядаць аб чарговых задачах рабселькораў. Мы хацелі-б зрабіць невялікую палпраўку да гэтага падрабязна.

Мала гаварыць аб агульных задачах рабселькораў. Рабселькораў трэба вучыць на канкрэтнай рабоце, вырошчваць іх, выходзяць з іх сур'ёзных кваліфікацыйных аўтароў. І таму на гэтым першым раённым злёце трэба паставіць і такое пытанне: **як і аб чым пішуць рабселькоры ў «Сталінец» і як і аб чым трэба пісаць.** Трэба навучыць і даламатчы рабселькорам з многіх пытанняў выбіраць асноўныя, важнейшыя на даным адрэзку часу. Селькораў трэба вучыць умець востра і прыгожа падаваць матэрыял, вучыць іх майстэрству фельетона, нарыса і т. д.

Цяпер-жа газета «Сталінец» яшчэ абмянае многа важных фактаў і падзей з жыцця свайго раёна. Падамо некалькі прыкладаў.

Клонаты аб людзях, аб кадрах — важнейшая задача, паставленая тав. Сталіным. А колькі ёсць выпадкаў няўвагі да жывых людзей, нават у самым раённым цэнтры — Грэску, не гаворачы аб раёне.

У ўдзельніка партызанскага руху бацькі расстралянага белапалакамі пар-

тызана—т. Тышкевіча Емельяна распухла нага. Жыве ён у самым Грэску. І вось замест таго, каб неадкладна аказаць яму дома медыцынскую дапамогу, бяздушныя чыноўнікі сказалі яго жонцы, каб яна прывезла мужа ў амбулаторыю. Яна зедзь угаварыла брыгадзіра ланікава. Той, каб адчайніца, даў талона на яна, што ён чуць дацягнуўся да амбулаторыі. У гэты час пашоў дождж. І хворы, разбіты чалавек прамок да касцей, пакуль давозлі яго да амбулаторыі.

Гэта-ж вострая тэма для газеты. Але надобных тэм няма яшчэ на старонках «Сталінца».

Або ўзяць пытанне барацьбы за разгортванне савецкай дэмакратыі. Тут у рэчце таксама ёсць парушэнні. Пачамо прыклад. 22 чэрвеня праходзіў агульны сход калгаснікаў калгаса «Чырвоны працаўнік», Грозаўскага сельсавета. Абмяркоўваецца пытанне: на якія грамадскія патрэбы скарыстаць грошы самабкладання. Выносяцца некалькі прапановаў: на пабудову лазні, на абсталяванне школы, на набыццё інвентару для пажарнай дружны і т. д. На галасаванне, аднак, ставіцца толькі апошняя прапанова. Не паспела падняцца некалькі рук, як старшыня схода ўжо абвешчвае:

— Прымаецца апошняя прапанова!

А чаму не галасуеце прапанову на лазню або за школу? — раздаюцца здзіўленыя галасы. Але яна справядлівае абурэнне калгаснікаў самадур—старшыня схода Давідоўскі не зварахае ўвагі і лічыць пытанне вырашаным.

Чаму-ж газеце не ўзяцца за выпраўленне такіх грубых парушэнняў савецкай дэмакратыі, за разгортванне савецкай дэмакратыі?

Газета ўпускае і такія пытанні, як сацыялізму і ўдарніцтва.

Трэба ўказаць газеце яшчэ на адзін буйны недахоп — на дрэнную работу з пісьмамі рабселькораў. Новая газета з першых дзён выхаду павінна была так

паставіць работу, каб ніякіх залежаў пісем не было, каб кожнае пісьмо працоўнага дасягала мэты. Аднак, у рэдакцыі «Сталінца» за кароткі тэрмін ужо скапілася каля сотні важнейшых карэспандэнцый. Большасць якіх маюць выкрываючы характар. Гэтыя залежы трэба неадкладна ліквідаваць і недапушчаць, каб у рэдакцыі пісьмы залежваліся без руху больш дзесяці дзён.

Трэба больш удумліва працаваць і над змяшчаем у газеце карэспандэнцыямі. Бо нельга-ж так змяшчаць іх, як напрыклад, у нумары за 13 чэрвеня. Вось як падана выступленне калгасніка:

ПРАТАСЕНЯ.

Калгас імя Леніна (Мусіцкі сельсавет). Інвентар адрамантаван. Інвентар да ўборачнай гатоў. Жняркі — 2, адна ксіпіна, 1 грабілка і інш. і цяпер падрыхтаваны псунасцю. Заканчваецца рамонт адной жняркі.

Вось і ўсё выступленне. Рабселькораўскай карэспандэнцыя павінна заняць галоўнае месца ў газеце. Але яе трэба арганізаваць, у ёй трэба паказваць людзей, перадаваць вопыт работы перадавікоў, або глыбока аналізаваць прычыны дрэннай работы на тым ці іншым участку. А хіба паданае выступленне адпавядае гэтым патрабаванням? Зразумела, не.

У рабоце рэдакцыі «Сталінца» ёсць і ладныя бакі. Нядрэнная газета займаецца пытаннямі жыццёлагалогіі. На гэту тэму дана некалькі аператыўных падбораў, артыкулаў. Так трэба ўзяцца і за асветленне другіх пытанняў.

Указаныя недахопы будуць зжыты, калі рэдакцыя пачне працаваць сілава, крытычна будзе падыходзіць да выпускаемай прадукцыі, наладзіць работу з рабселькорамі і іх вучобу.

Райком партыі ў сваю чарту павінен дапамагчы раённай газеце, наладзіць кіраўніцтва ёю, не адрываць рэдактара ад яго непаасрэднай адказнай работы.

ДАПАМАГЧЫ ГАЗЕЦЕ!

★ ★ ★ Е. ВАЛЬФОН. ★ ★ ★

Знаёмства з рэдактарам адбылося так.

— Ці можна бачыць таварыша Шатрукова? — запыталі мы, увайшоўшы ў пакой рэдакцыі новаарганізаванай газеты «**Большэвік**» (Капаткевіцкі раён).

Нам паказалі на дзверы ў суседня пакой. Заходзім. На знешняму выглядзе пакой нагадвае друкарню: «амерыканка» наборныя касы... Для кас сталіць два чалавекі. Закасаныя па локці рукі густа вымазаны фарбай. Абодва з вярстаткамі ў руках робяць набор.

— Дзе ўсё-такі рэдактар? Мабыць, не тупы палалі...

— Палалі вы яшчэ сюды, — адказаў адзін з наборшчыкаў. А рэдактар і сам і ёсць. Бузем знаёмы! Шатрукоў.

Мы сядзім разам з рэдактарам і гутарым пра жыццё-быццё новаарганізаванай газеты новага раёна. Што і гаворыць, цяжка прыходзіцца рэдактару.

— Набіраць, гэта што! Гэта для мяне — пусцякі! Каб толькі гэта адно было! — гаворыць т. Шатрукоў і расказвае факты абуральных адносін раённых арганізацый да газеты, да рэдакцыі.

Што прымусіла рэдактара стаць з вярстаткай у руках за наборную касу? Друкарня не мае кадраў. Адзін наборшчык, які астаўся ў друкарні, не можа справіцца з наборам нумара. Ці саюза друкароў прасіла ў капаткевіцкую друкарню кваліфікаванага наборшчыка. Некалькі раз т. Шатрукоў зварачаўся ў райкамтас з просьбай даць наборшчыку кватэру. Кватэры не далі. Чалавек наваляўся некалькі дзён дзе папапа і паехаў з раёна.

Не лепшае становішча з кадрамі і ў рэдакцыі. Апрача Шатрукова ў рэдакцыі працуюць толькі два работнікі: сакратар рэдакцыі т. Андрэйкоў і тэхнічны работнік т. Смірнова. Увесь працэс арганізацыі і падрыхтоўка матэрыялу для газеты, ляжаць на рэдактару, бо абодва таварышы працуюць у газеце некалькі

тыдзень і яшчэ не асвоіліся з работай.

Звяртаўся рэдактар у райком комсамола. Прасіў даць некалькі комсамольцаў для работы ў рэдакцыі і друкарні. Сакратар райкаммола т. Гарбуль не адмоў іў рэдактару. Ён абяцае даць людзей. Але словы т. Гарбуля астаюцца толькі абяцаннямі.

Узяўся рэдактар сам падбіраць работнікаў. Падшукаў двух аштыўных селькораў, якія падыйшлі-б для работы ў рэдакцыі. І тут не пашлі асаўстрая рэдакцыі: не адгусцілі таварышоў у рэдакцыю.

Убогае маленькае памяшканне, якое адвёлі рэдакцыі, разбіта перагародкамі на тры клетачкі. У адной — кабінет рэдактара, у другой — рэдакцыя, у трэцяй — друкарня. Літаральна няма дзе павярнуцца.

— Няма памяшканняў! — воль адказаў райвыкалком.

З памяшканнямі ў Капаткевічах сапраўды труднавата. Пабудоў у мястэчку яшчэ мала, а трэба размясціць усё раённыя ўстановы. Але пры жадаанні ўсё-ж можна было-б рэдакцыю і друкарню размясціць лепш. Палову дома, у якім знаходзіцца рэдакцыя, займае пазбаўлены выбарчых праў былы нэпман. Але ніхто і не думае аб высяленні лішэнца і аб стварэнні нармальных умоў для рэдакцыі.

Асобныя раённыя арганізацыі не лічацца з раённай газетай, не хочуць дапамагчы ёй. У гэтай справе характэрны такія факты.

22 чэрвеня пошта м. Капаткевічы затрымала на два дні ўвесь тыраж нумара раённай газеты. На трэці дзень пачкі газет звярнулі рэдакцыі, заявіўшы: — не бузем рассылаць! Ледзь удалося рэдактару пераканаць загадчыка райаддзела сувязі Лёшу ў

тым, што партія абавязана дастаўляць раённую газету падпісчыкам.

Па ўсёй пошты ў некаторых сельсоветах да гэтага часу яшчэ пават не ведаюць пра існаванне газеты «Большэвік». Письманосцы ў гэтых сельсоветах не прымаюць падпіскі на раённую газету.

Або такі факт. На станцыю Пціч трэба было паслаць падводу за паперай для газеты. Тав. Шатрукоў пампоў у райвыканком прасіць кані. У райвыканкоме рэдактару наадрэз адмовілі. Прышлося заплаціць возчыку сотню рублёў з бюджэта газеты і даставіць паперу.

Як-жа дапамагае газеце Капаткевіцкі райком партыі? Нельга сказаць, што райком не зварачае ўвагі на газету. Сакратар райкома тав. Смірноў сам надрукаваў для газеты двух работнікаў. Але ўсё-ж данамога райкома газеце мала.

Возьмем хоць-бы такі факт. Не кажуць рэдактар агледзецца, прыехаўшы ў новы раён, як райком ужо залічыў яго штатным укаўнаважаным па сельсоветах. Часта прыносяць т. Шатрукову паперы з райкома з прапановай «неадкладна выехаць укаўнаважаным у сельсовет», а ў канцы прозна дадаецца:

«за лясуюд будзеце прыцягнуты да суровай партыйнай адказнасці».

Што рабіць рэдактару? Не заўсёды элітуюцца ў райкоме на яго просьбы. Тады нічога не астаецца як ехаць на раён і пакідаць газету фактычна на аднаго зусім некваліфікаванага работніка.

Калі-ж заняцца вучобай работнікаў рэдакцыі? Калі, нарэшце, падзяцца самому? Без гэтага-ж нельга выпускаць падлічына вострую, жывую, культурную газету.

Натуральна, усе апісаныя ненармальнасці кладуць свой адбітак на якасць і змест газеты. Газета не асыягдлае жыцця партыйнай арганізацыі раёна. Ні слова не знойдзецца ў капаткевіцкай газеце пра жыццёлагадоўлю (Капаткевіцкі раён — жыццёлагадоўчы), культпаход, выкапанне сталінскага каласнага статута.

Газеце «Большэвік» трэба дапамагчы і дапамагчы неадкладна. Данамога павінна прыйсці ў першую чаргу з райкома партыі. Райком партыі абавязан прымусяць асобных раённых работнікаў пачажаць раённую газету і справаў дапамагчы ёй.

АД РЭДАКЦЫІ:

Мы змяшчаем пісьмы з новых раёнаў. У іх ускрываюцца выключна безадказныя адносіны раённых арганізацый да сваіх газет. Ва многіх новых раёнах кіраўнікі райкомаў і райвыканкомаў не зразумелі, або не хочуць зразумець, усёй складанасці і выключнай адказнасці работы раённай газеты.

У апараты асобных рэдакцый пралазяць класова-варожыя элементы, няма поліграфічнай базы, няма штодзённай дапамогі і канкрэтнага кіраўніцтва новаарганізаванымі раённымі газетамі і з боку райкомаў партыі.

Далей цягнецца такога становішча нельга. Райкомы партыі і першыя іх сакратары абавязаны асабіста самі заняцца стварэннем нармальнага умоў для работы рэдакцый, дапамагчы ім хутчэй перажыць арганізацыйны перыяд (памышканне, кадры, абсталяванне і інш.).

Нас здзіўляюць выключна безадказныя адносіны Белполіграфтрэста да лютанняў узбраення тэхнічнай базай новаарганізаваных газет. Пэра скончыць з гэтымі абуральнымі адносінамі Белполіграфтрэста. Кіраўнікі яго павінны зразумець, што партыя жорстка пакарае тых, хто зрывае нармальную работу газет у новаарганізаваных раёнах.

Рэдакцыя зварачаецца з просьбай да ўсіх рэдактароў новаарганізаваных газет выступіць на старонках журналу і расказаць аб умовах і вопыце сваёй работы.

ТАМ, ДЗЕ З САМАКРЫТКАЙ НЕ ЁЛАДАХ

*** В. КАВАЛЕВІЧ. ***

Рабочага месажічнай майстэрні аршавскай ільнотасальнай фабрыкі тав. **Гламаду** выбралі інспектарам аховы працы. З гэтага часу ён сталовіцца актыўным рабкорам — грамадчыкам. Напісаў тав. Гламада ў газету пра ўвучыцу **Зарыфаву**, якая прыгаворна заводскае мыла, пра загадчыка механічнага цэха **Кульбёнка**, які ўвёў звышзадачную працу. Не палюбілі за гэта Гламаду. **Кульбёнак** так і парамілаў — Гламада ў майстэрні лішні. Трэба яго выжыць.

Адвярнуўся нежак Гламада на хвілінку ад варштата. У гэты момант яму наўмысна сапсавалі дэталі. Гэтага для загадчыка механічнага цэха **Кульбёнка** было даволі, каб завесці «справу» на рабкора.

На паставіў заводскага камітэта **Гламаду** пераводзяць заправоччыкам у пасёлак.

Прайшло некалькі часу, і Гламаду зноў перакідаюць у майстэрню. Як і раней, ён бачыць у майстэрні патражакіх размераў брак. Брак адных калец да прэса № 1 камітэта майстэрні 400 рублёў. Многія работы перарабляюцца па два-тры разы.

Але ў майстэрні знайшліся людзі, якія не могуць змірыцца з гэтымі злачынствамі. Гэта былі рабкоры: **Гламада**, **Кірыкаўскі**, **Суходольскі**. Яны ішліць аб усіх агіднасцях у майстэрні ў наоцненую газету і патрабуюць рэагавання.

Не спадабалася **Кульбёнку** смелас выступленне рабкораў. У ход пускаюцца плёткі, ашукацтва, шатаворы. Лепшых ударнікаў майстэрні—рабкораў шальмуюць, ставяць ім рагаткі на кожным кроку.

І ў выніку — актыўны прамадскі работнік, член КП(б)Б, рабкор тав. **Кірыкаўскі**, не вытрымаўшы здэкаў, пакі-

нуў фабрыку. Пакінуў работу і **Суходольскі**, якіх кідкаў на фабрыцы як пепкай. На Гламаду таксама ўздзейнічалі — яго зноў перакінулі ў часальны корпус, туды, дзе ён працаваў спачатку і адкуль яго перавялі на прамадскае доктара. І ў дадатак — яму панізілі разраі з 13 на 8-ы.

Так п'яніцы і прахадчыцы, засеўшы ў ліраўніцтва ільнотасальнай фабрыкі, расправіліся з рабкорамі. Дзе-ж быў заводскі камітэт? Ці ведаў ён аб гэтых злачынствах? Безумоўна, ведаў. Сямістарышня фабрыма **Дрэндзель** дазволіў перавесці Гламаду з механічнай майстэрні ў часальны корпус, бо Гламада пісаў у газету пра адміністрацыйна і недакладны работы **Дрэндзеля**. А дзе быў рэдактар шматтыражкі, як ён абараняў актыўнага рабкора? У шматтыражцы ільнотасальнай «**За ўдарнае будаўніцтва**» змяшчаліся дзесяткі пісем тав. Гламады. Тут былі і пісьмы, выкрываўшыя злачынствы **Кульбёнка**, і пісьмы пра заклік самакрытыкі ў механічнай майстэрні, і пісьмы пра гашенне на Гламаду. Рэдактар шматтыражкі тав. **Касаткін** змалічаў гэтыя пісьмы. А калі дайшло да абароны рабкора ад праследванняў, ён апынуўся ў баку. Рабкор Гламада зноў пісаць у газету і адмовіўся ад прамадскай работы.

Мы не апраўдваем паступак тав. Гламады. Ён перадаваў ўдарнік і актыўны рабкор, тав. Гламада лавінен прадаўжаць сваю актыўную работу ў большавіцкім друку. Нагроды не лавіны запалоўваць рабкора. Паспрымаеці — адна з лепшых атасцей рабкора.

Але гэта ні ў якой меры не павінна апраўдваць абыякавых і безадказных адносін да справы абароны рабкора з боку парткома і рэдакцыі газеты, у якой актыўна ўдзельнічаў тав. Гламада.

КАШТОЎНЫ ПАЧЫН

★ ★ ★

Р. СІМХОВІЧ.

★ ★ ★

На фабрыцы імя **Нагановіча** (Менск) у адным з цэхаў была выпушчана газета «**Кракадзіл**». Рабочыя з надзвычайнай цікавасцю прыглядаюцца да новай газеты: яна ўся складаецца з рысункаў і карыкатур з розных фактаў жыцця фабрыкі. Газета «**Кракадзіл**» заваявала такі аўтарытэт, што рабочыя другіх цэхаў прыходзілі чытаць яе. Тады адна з іх перанесла газету з цэха ў агульную сталовую.

Праз некаторы час газета спыніла выхад. Адрааў ад рабочых і рабкораў пачыналася змяшчаць з пытаннем: «чаму не выходзіць «**Кракадзіл**?» Рабочыя прасілі аднавіць выхад газеты.

Намяроўшчыца закройнага цэха **Алер** рабіла многа прагудаў у час работы. Газета вострай карыкатурай у шасці пазях паказала яе 7-гадзінны працоўны дзень. На **Алер** карыкатура вельмі моцна ўздзейнічала. **Алер** пачала працаваць без прагудаў.

На заводзе імя **Варашылава** (Менск) у першай групе токараў выходзіць газета «**Рэзец**». За ўдарную работу рэдактар гэтай газеты тав. **Платноў** прэміраван пяматтыражкай «**Варашылавец**» патафонам. Газета заняла першае месца ў конкурсе ласценных газет завода. Газета «**Рэзец**» характэрна тым, што яна апераўна ўзнімае рад пытанняў вытворчай работы не толькі свайго цэха, але і другіх цэхаў. У кожным нумары

Карыкатура з ласценгазеты «**Рэзец у бок**»

газеты ёсць карыкатуры і рысункі. Загалоўкі маляўнічыя.

Рамонтна-інструментальны цэх пачаў адставаць. Ад яго залежыць выкананне плана такарнага цэха. Рабочыя першай групы токараў арганізавалі вызнную рэдакцыю ў рамонтна-інструментальным цэх і пачала выпускаць газету «**Рэзец у бок**». Газета карыкатурай паказвала работу рамонтнага цэха. Вось адна з карыкатур. У падвешанай на іяроўках шляпе, як у гамаку, сядзяць начальнік цэха **Коўбан**, механік завода **Гінзбург** і майстар цэха **Глайхенгауз**. Парторг-жа т. **Петч** і прафорг т. **Меергольд** раскачваюць начальства.

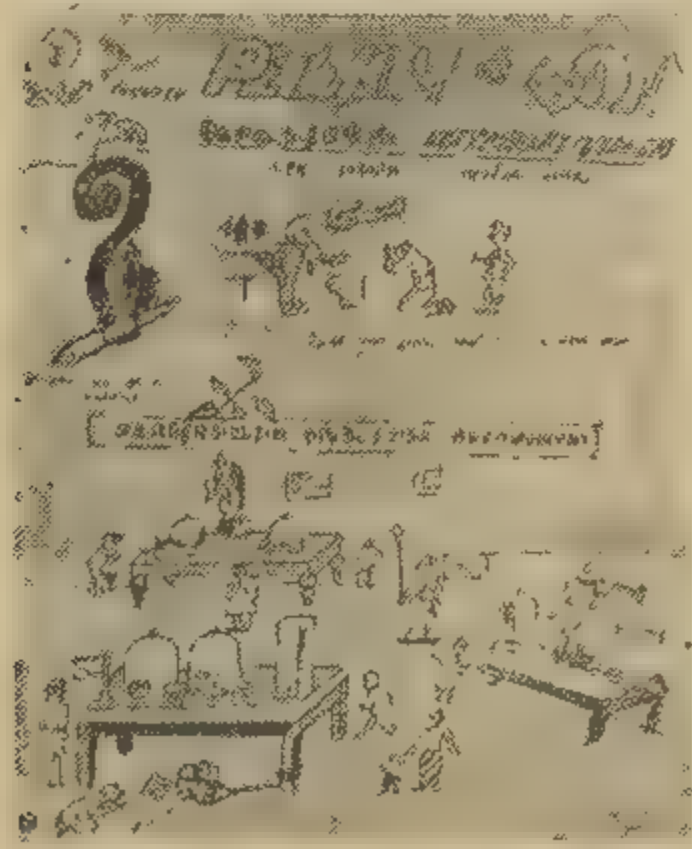
Або такая карыкатура. Рэдактары

насецгазет рамонтна-інструментальнага цэха тт. Левін і Грышпінтэйн сядзяць у галошы. Яны не ўзялі ў сваёй тазеце пытаньня аб свечасовым выкапанні заказаў другіх цэхаў, не палілацілі і ад наладжанні інструментаў для двух цэхаў.

Няма патрэбы многа гаварыць аб сіло ўздзеяння гэтай карыкатуры. Дзесяць сказаць, што пасля выпуску газеты «Рэзцом у бок» быў сямкавы цэхава сход па пытанню выканання заказаў такарнага цэха. Выяснілася, што рамонтнікі трымалі асобныя заказы па два гады (планшайбы, фрэза, шкафы). Праз кароткі час усе заказы былі выкананы. Заметка-ж у газеце была вельмі кароткая:

«Тт. рамонтнікі! Такарны цэх мае вялікую колькасць прастоў з-за недахвату неабходных інструментаў (цэнтра, впраўкі, фрэза для рэзк). Такары звярчаюцца да вас і спадзяюцца, што ў бліжэйшы час вы выйдзеце з гэтага прарыву».

Адна з карыкатур над назвай «Тры токары... пробка адна» паказвала чаргу за пробкай. Над карыкатурай подпіс: «Адзін точыць, другі просіць, трэці ў чарзе стаць». Карыкатура паказвала ніколі інструментальны цэх ватрымліваў прадукцыінасьць працы рабочых токараў. Гэта карыкатура прымусяла на-

тальшча цэха прывесці інструменты ў парадок. Убачыўшы вялікую дзейнасць газеты «Рэзцом у бок» у інструментальным цэху, рабкоры-токары выпускалі яе ў другіх цэхах, якія затрымлівалі работу такарнага цэха.

Гэты пэрыядычны прыклад ярка паказвае вялікую сілу дзейнасці вострай карыкатуры ў нашых нізавых газетах.

Хто зны гэтыя карыкатурысты? Гэта работыя заводу, рабкоры, члены рэдкалегій. Яны даюць карыкатуры ў газету, яны робяць рысункі. Гэта мастаки-самавучы. Як-жа арганізавана іх вучоба? Як вучаць гэтыя людзі нашы пматтырэлі, цэнтральныя газеты, наш саюз мастакоў? Аднак на гэта мы атрымалі ад карыкатурыстаў і мастакоў фабрычна-заводскіх газет горада Мевска на іх нарадзе ў рэдакцыі журнала «Большавіцкі друк».

Рабкор-карыкатурыст тав. Райхлін з фабрыкі імя Кагановіча расказваў на нарадзе:

— Зраблю я карыкатуру, ўмесцяць яе ў тазеце. Моцна б'е карыкатура па гультая. Ён перавыхоўнаецца. Аб карыкатурах у нас рабочыя гавораць у цэху, у стаювай, у леніўскай. Але ад іх ніколі не гаворыць фабрычная пматтырэжка. Часта ў нас робяць атляды нізавых газет. Разбор паасобных заматак вучыць добра пісаць. Чаму-б на гэтаму прыкладу не рабіць атляд карыкатур, разбор іх? Няўжо мы, карыкатурысты, не тыя ж самыя рабкоры, якіх трэба вучыць і выхоўваць, няўжо наша карыкатура не раець гультая, балбатуна і людзя так і нават лепш, чым рабкораўская заметка? Чаму-ж не вучаць нас як аспрэй і правільней арабіць карыкатуру для газеты? У нас ёсць саюз мастакоў. Ён усім не дапамагае маладым карыкатурыстам. Трэба, каб мастакі-прафесіяналы прыйшлі на дапамогу рабочым мастацкім карэспандэнтам.

Быў я на чатырохдзешных курсах рэдактараў і рабкораў, — гаварыў на нарадзе тав. Хоміч з завода імя Мяснікова. — Наведваў заводскі гурток рабкораў. Слухаў я там як размяшчаць матэрыял у газеце, як пісаць заметку, як весці работу з рабкорамі. А вось пра карыкатуру і работу з карыкатурыстамі лідзе я яшчэ не чуў. Сёння ўпершыню гавораць з намі. А на карыкатуры ў

нас хутчэй рэагуюць, чым на вачеткі! Аб замеры ў рэдакцыі шматтыражкі заўсёды скажучь, добра яна напісана ці дрэнна, а вось аб карыкатуры нічога не гавораць.

А вось што гаварыў на нарадзе рэдактар насценгазеты «Рэцям у бок» тав. Платкоў з завода імя Варашылава:

— Часта скаржыцца ў нас рабочаў і рэдактароў. Гавораць аб мастацкім афармленні газет. Аб тым, што рысунка, карыкатура і малюнічы загалоўка прыцягваюць чытача да газеты. Але ніхто яшчэ не ўзімаў пытання аб выхаванні пачынаючых мастакоў-карыкатурыстаў. Саюз мастакоў намі не цікавіцца, а рэдактар шматтыражкі гаворыць з намі толькі тады, калі трэба аформіць газету. Мы ўправё патрабаваць, каб аб нас клапаціліся, каб нас вучылі, каб нам указвалі на недахопы нашых карыкатур.

Такія выказванні саміх рабочых — мастакоў карэспандэнтаў.

Не трэба забываць, што класавы вораг вельмі часта імкнецца выкарыстаць карыкатуру ў сваіх мэтах. Таму мы не можам выпусціць з-пад увагі тых хто робіць карыкатуру і яе палітычную мэтанакіраванасць, а павінны вучыць і класнава выразіваць іх.

Нара пазадумаўца нашым газетам і саюзу мастакоў над пытаннем выхавання кадраў карыкатурыстаў і мастакоў на нашых фабрыках і заводах. На самой справе, чаму саюзу мастакоў не наладзіць кансультацый, лекцый, гутарак з пачынаючымі мастакамі-карыкатурыстамі? Чаму не арганізаваць пераснавае шэфства кваліфікаваных мастакоў карыкатурыстаў над пачынаючымі. Або, скажам, групы пачынаючых мастакоў і карыкатурыстаў на заводах і фабрыках. Можна знайсці рознастайныя метады кіравання гэтымі людзьмі. Гэтым павінны заразжа і сур'ёзна заняцца шматтыражні, цэнтральныя газеты і саюз мастакоў.

ПЕРШАЯ ЗОТАЎСКАЯ ШМАТТЫРАЖКА

ФЛЯУМЕНБАУМ . ***

Тры гады падрад віцебская швейная фабрыка «Сцяг індустрыялізацыі» стала матычна не выконвала свайго плана. Рабочага і калгаснага спажыўца фабрыка спажыла адзёмай — касцюмамі і пальтамі — вельмі нізкая якасць.

У 1934 г. наступіў пералом. Упершыню фабрыка выканала свой гадавы план. І з таго часу «Сцяг індустрыялізацыі» ідзе ў радах перадавых прадпрыемстваў БССР. Усебеларускае народнае свята 11 ліпеня фабрыка сустрэла перавыкананнем вытворчага задання першай паловы 1935 г. Па плане трэба было выпусціць прадукцыі на 15 035.000 рублёў, а выпушчана на 15.150.000.

15 красавіка т.г. фабрыка «Сцяг індустрыялізацыі» стала прадпрыемствам сучаснай тэхнічнай граматысці, з 3.225 рабочых і работніц аддалі прамадка-тэхнічны экзамен, 3.157 пайшлі на «выдатна».

1 мая 1934 г. шматтыражка «Сцяг

індустрыялізацыі» ў парыве аб адной з першых зотавых фабрыкі пісала:

«Люся Данчанка баялася нават дэкраўцы і падолі машыны. Ледзь яна націсну нагой педаль, як машына пачыла, верціцца, што Люся не ў сілах яе супыніць. Ламаліся іголки, раўцы не іткі, машына строчыць не там, дзе трэба, якасць аперэцый псуецца, рух канвеера на лямце затрымліваецца».

Такіх як Люся Данчанка на фабрыцы было некалькі тысяч. Пераважная большасць рабочых і работніц — моладзь, якая нядаўна прыйшла з вёскі і мястэчка. Не трэба было навучыць добра якаснай рабоце пры машыне, пры ўжыванні на ручных аперацыях.

На фабрыцы разгарнулася тэхнічная вучоба. Апра-у адчулася роля фабрычна-заводскай газеты. Яна арганізуе рабочых на аб'ектнае наведванне заняткаў. Газета змагаецца за высокую якасць вучобы, узямае рад прамысловых пытанняў. Газета займаецца і комплексам

норм на значок «ЗОТ», і вучэбнымі прапрамамі; і метадкай заняткаў, і нават такімі «дробязямі», як дапаможнікі, шпэткі і ручкі.

На 3, 4, 5 і 6 участках змены «А» касцюмшлага цэха тэхнічнай вучоба праходзіла нежаданае. Аб гэтым сігналізуе рабкор тав. Шагалаў.

Рабкорка т. Ліўшыц выявіла, што на 5 участку 1-й пінжачнай зенты тэхнічнай вучобай ахоплены толькі машыністы.

Па ініцыятыве рэдакцыі шматтыражкі ва ўмовы агульнафабрычнага конкурсу на лепшую сталінскую брыгаду быў уключан пункт, які абавязваў кожнага рабочага прайсці пэўны курс тэхнічнай вучобы. Права называцца брыгадай імя тав. Сталіна давалася толькі той брыгадзе, якая апрама выканання іншых умоў стане брыгадай суцэльнай тэхнічнай драматнасці.

Газета ўзяла над свой нагляд выкананне гэтага пункту ўмоў конкурсу. Шматтыражка ганьбіла рабочых і работніц, якім прапуськалі заняткі, наладзіла правярку якасці тэхнічнай вучобы.

З самага пачатку разгортвання вучобы сустрэліся з радамі труднасцей. Галоўная з іх заключалася ў тым, што

на пытаннях тэхнікі спецыяльных машын і тэхналогіі нашыва амаль не было ніякай спецыяльнай літаратуры. Тады рэдакцыя шматтыражкі рашыла выдаваць спецыяльную «Тэхнічную газету».

Выхад «Тэхнічнай газеты» рабочыя сустралі з выключнай цікавасцю. Да ўдзелу ў газеце мы прыцягнулі тэхнічны персанал і найбольш кваліфікаваных старых рабочых. Каникратныя і напудлярыя напісаныя матэрыялы аб універсальнай машыне і спецыяльнай машыне «Мадэль-7», аб электрычных і петаўскіх ўціогах, артыкулы на такія тэмы, як «Пракляцка крошкі», «Стачванне блавых швоў», «Апрацоўка жылета» і т. п. — з'явіліся незаманым дапаможнікам для рабочых, якія займаліся ў тэхгуртках. Гэтыя матэрыялы былі багаты ілюстрацыямі кмішываванымі чарцяжамі і рысункамі.

За пасляховую работу ў барацьбе за аўладанне тэхнікай шматтыражка «Сцяг індустрыялізацыі» ўзнагароджана ганаровым значком «ЗОТ». Гэта вялікі гонар для газеты. Высокая ўзнагарода, якую заслужыла шматтыражка сваёй барацьбай за аўладанне тэхнікай, з'яўляецца ўзнагародай для ўсіх рабкораў і рабочых фабрыкі.

ДЕПУТАТЫ МЕСТСОВЕТА СТАЛІ АКТЫЎНЫМІ РАБКОРАМІ

★ ★ ★ НАУМЕНКА ★ ★ ★

Рабкор-машыніст дэло ст. Асіпавічы, кіраўнік дэпутацкай групы местсовета.

Дэпутацкая група, якой я кірую, налічвае 33 чал.

Для таго, каб ахапіць групай усе звышні і ўчасткі работы, мы разбілі яе на 8 брыгад.

Кожная брыгада мае пэўны ўчастак работы. Рамонт паравозаў, барацьба з крушэннямі і аварыямі, уліч соцыялістычнага спаборніцтва, падрыхтоўка

кадраў, зарплата і соцыяльна-бытавыя пытанні, аўладанне тэхнікай, работа школы і эканомія апалу,—усё гэта пытанні, якімі займаецца дэпутацкая група.

Брыгадзіры складаюць бюро па кіраўніцтву работай усёй групы. Пры дапамозе такога бюро мы маем магчымасць лепш правяраць работу кожнага брыгадзіра, перадаваць вопыт работы адной брыгады другой. Члены дэпутацкай гру-

ны актыўна ўдзельнічаюць у насьценгазетах дэп. «Рэгулятар».

Дэпутат **Фрэнкель**—адказны за работу па разгортванню соцсаборніцтва. Спэцыяльна і членам рэдкалегіі. Ён сістэматычна асвятляе ход сацсаборніцтва ў газеце «Рэгулятар», актыўна ўдзельнічае ў газетах «Ударнік» і «Пятніцкі».

Дэпутат-рабкор **Пазнякоў П.** дао трыма асцяго тэхнічныя ўмзання рабочым і сацыяльна-тэхнічных венаацакаў на вытворчасці. Калі наша дэпутацкая група праводзіла работу па надрыхтоўцы да ўсенароднага свята вызвалення БССР ад беларускага рабкор-дэпутат **Валько Владзімір** узяў на сябе абавязанне

цельствам прававерыць тормазныя прыборы на ўсіх паравозах нашага парка.

Словы яго ператварыліся ў канкрэтныя справы. Узятае абавязанне г. **Валько** выканаў. Праверыў тормазныя прыборы — кожны заўважаны ім недахоп атразу ж выкараваўся.

Рабкор **Чарочка** панярэдзіў крушэнне на ст. Асінавічы, рабкор **Позняк** выраваў ад аварыі грузавую аўтамашыну, якая ледзь не панала пад поезд. Мне самому ўдалося панярэдзіць крушэнне на ст. Уборак.

Рабкоры насьценгазеты «Рэгулятар» і іхна дэпутацкая група добра ўважлі загад наркома т. Каталовіча аб барацьбе з аварыямі і крушэннямі.

„Тэхнічная газета—мой лепшы памочнік“

Я працую ў насьценным пэру фабрыцы «Прог індустрыялізацыі». «Тэхнічная газета» — мой лепшы памочнік на адказнай аперацыі па выматцы лацканаў у пінджаках. Тут патрэба не толькі рабочая смекалка, а і воля, умение, і ў гэтым мне значна дапамагае наша газета.

Праца наладзіла сваёй «Тэхнічнай газеце» я вывучаю праблемы выкапанні не толькі сваёй аперацыі, але і правільна выкапанні другіх аперацый. Напрыклад газета ў агульным гэтаму расказаў, як трэба рабіць праточку лістачак у пінджаку, дэвуцуюжы палбоўтаў, як правільна вырабляць бакавую кшыню. Праз газету я ведаю, што такое каркескія петы, і як іх правільна апрацоўваць.

Зараз я затычка-вытатніц. Выконваю сваю аперацыю па выдатна. Але бываюць і такія, калі той ці іншы рабочы па ўважлівай прычыне не а'явацца на работу. Тады я смею заявіць, што бо я пры дапамозе «Тэхнічнай газеты» аўтадава аперацыям сумежных брыгад.

Што па маёй думцы трэба зрабіць пашыранай тэхнічнай газеце для яшчэ большага ўдзельна кшыфікацыі рабочых?

Першае — гэта стварэнне брыгады з лепшых зотаўцаў, для сістэматычнай праверкі ажыццяўлення ўсіх указанняў тэхнічнай

га «Ваша газета правярка трэба шырока асвятляць у газеце. Па-другое, наша «Тэхнічная газета» пачынае шырока асвятляць пытанні ўкаравення вопыту меншых і далейшай вучобы зотаўцаў. Усё гэта дапамагае магчымаць вядуцца прадукцыю яшчэ большым вымагам якасці.

ПІЛЕВІЧ ДОРА, —

работніца ф-кі «Сцяг індустрыялізацыі».

Газета на ўборцы.

Рабкоры заезда імя Варашылава ў новаадчыненым заводскім кабінете друку (Менск).

ПЕРШЫ ЗАВОДСКІ ГАБІНЕТ ДРУКУ

Яшчэ на III ўсебеларускім з'ездзе рабсельваэнсораў было ўзнята пытанне аб раз'ортванні сістэматычнай вучобы рэдактара пісавой газеты і рабкора, аб арганізацыі спецыяльных кабінетаў друку для рабкораў.

Доўга марылі аб сваім кабінете друку рабкоры і рэдактары менскага машынабудаўнічага заводу імя Варашылава. Нарэшце іх мары збыліся. 18 ліпеня шры актыўнай дапамогі заводскай пачаттыражкі «Варашылавец» у клас металістаў быў адкрыт рабкорскі кабінет друку.

Мы ўвайшлі ў кабінет. Палі ўпрыгожан партрэтамі працаўроў Леніна і Сталіна. На фоне белага полотношча паказан завод, боццаль намысаванымі кнігі—симвал барацьбы за вывучэнне твораў Маркса—Леніна—Сталіна. На чырвоным полотношчы стракаецца заглаўкі цэнтральных газет і журналаў. Тут-жа вясць і дошка, на якой вывеш-

ваюцца дэбаты і сённяшнія цэхавыя газеты.

Кожны рэдактар газеты змяжа тут павучыцца як трэба выпускаць газету.

Побач з выстаўкай заводскага пісавога друку на спецыяльнай дошцы раскладзены кнігі. Ёсць і навуковыя зжурналы з нарадамі як трэба пачынаць газету, як рабіць карцінкі і рысункі.

Кабінет друку мае бібліятэку з твораў Леніна, Сталіна, Горкага, Століпіна і іншымі для афармлення насценнага зет і заматак, шахматы, шапкі цярпелывапы для адпачынку і вялікі прыгожы пісьмовы стол. На палосе разладан кавёр. Кабінет чысцелька прыбраны і ўтульны.

Рабкоры і рэдактары Махлін, Платноў, Івановіч, Эльтэрман, Грыфіштэйн, Мятліцкі і іншыя дапасна сустрэлі адкрыццё доўгажаданага кабінета друку.

—Зараз рабкору і рэдактару ёсць

це патрабавалі і на і сабой, — гаварылі
ны. Патрэбна толькі добра арганіза-
ваць работу габінета.

Рабочы **Бляхер** у сваім выступленні
пры адкрыцці габінета друку звярнуў
асабліваю ўвагу на работу з маладымі
рабочымі і на барацьбу за дзейнасць
кожнага лічбава рабочага.

На адкрыцці габінета ў прысутнасці
справадзіў **Айзмана** задверці-
лі план работы. План прадугледжвае
арганізацыю хваляўнага рэдактароў ніз-
вых газет і рабочага, пярэдняга «карты-
турыстаў і фотаамагараў. У плане ра-
боты прадугледжваецца правядзенне гу-
таў і кансультацый рабочым і рэ-
дактарам нізвых газет.

У бліжэйшым дні габінет друку арга-

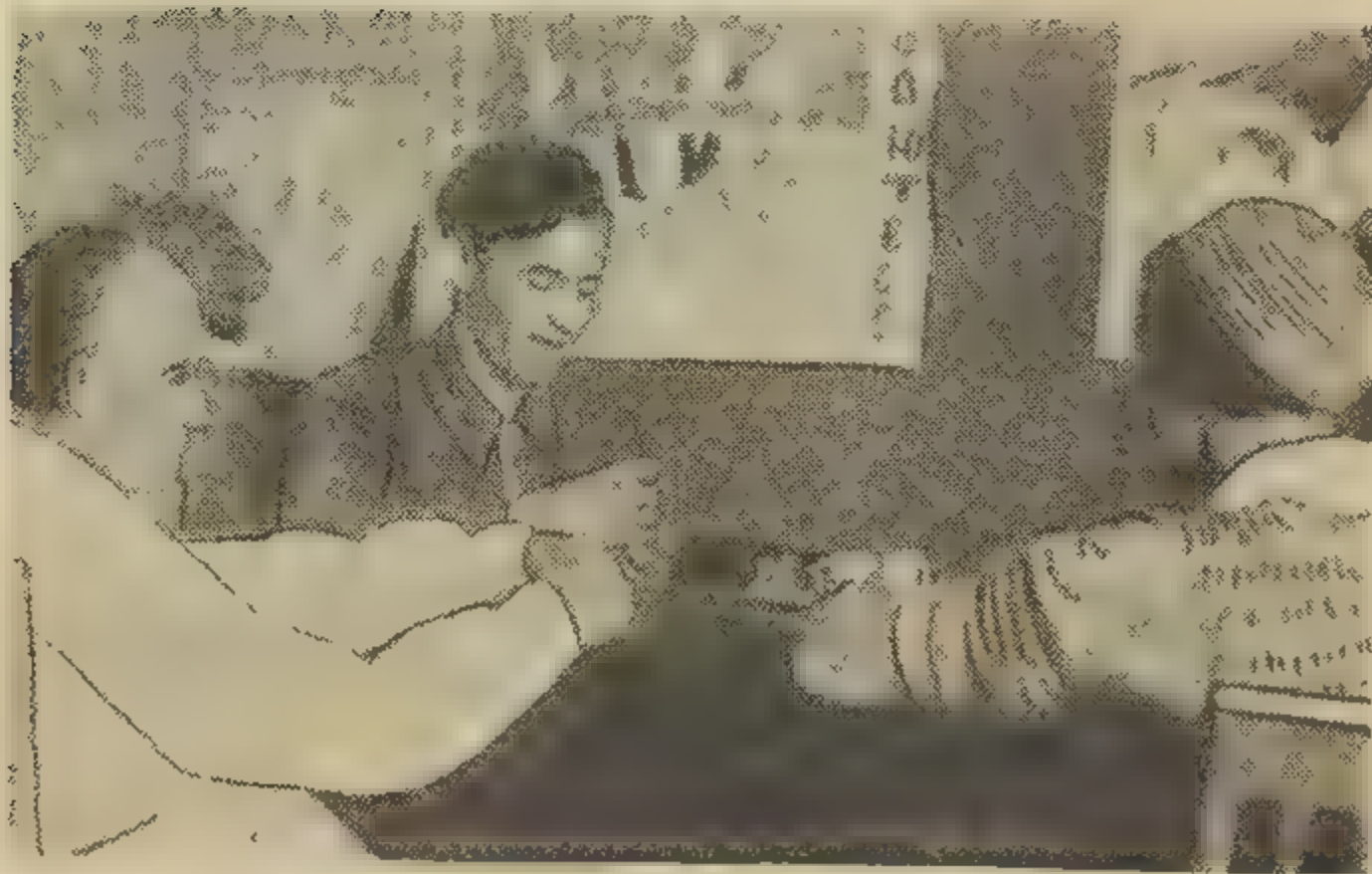
на культурна-адукацыйнаму рэдак-
тара і рабочага. Там будуць арганізава-
ны гульні, выпуск школьнай газеты, чыт-
ка навуковай літаратуры, фізкультурны
выступленні і інш.

Адкрыццё ў Менску першага завод-
скага габінета друку мае велізарнае
значэнне ў справе выхавання рэдакт-
ра нізковай газеты, рабочага аўтарам
рэспубліканскага заводскага шматтыражкі
і цэнтральнага друку. Гэту ініцыятыву
заводскай шматтыражкі «Варангавец»
трэба вітаць.

Першаму ў Менску заводскаму габі-
нету друку патрэбна зараз і практыч-
ная дапамога работнікаў цэнтральна-
га друку БССР.

Р. С.

У ЗАВОДСКІМ ГАБІНЕЦЕ ДРУКУ.

Рэдактар насценгазеты «Разец» тав. Платкоў (у сярэдзіне) грае ў шашкі з рабочымі
завода.

АБ АГІТАЦЫІ ЗА КУЛЬТУРУ І ГРАМАТЫЧНЫХ ПАМЫЛКАХ

Вельмі добра, што газета «**Примежны калгаснік**» з прыездам новага рэдактара тав. **Бермана** занялася пытаннямі культурнага абслугоўвання насельніцтва раёна. Надрукаваны ў нумары за 25 ліпеня «**Примежнага калгасніка**» фельетон «**Пра тратуары, квас і многа іншага**» гаворыць аб тым, як мала ўвагі аддаюць гэтаму пытанню ў Ушачах. Няма сумнення, вытушленне газеты зробіць сваю справу.

Але нас асабліва зацікавіла адно пытанне: чаму фельетон, які гарача агітуе за культуру і кумпурнасць, напісаны так некультурна і бяграматычна?

Слова «напльвацельскія», напрыклад надрукаваны так: «**напльвацельскія**». Замест «сёдэлы на лаўцы», «не падаючы духам» надрукавана: «**седзя на снамейцы**», «**не падаю духам**». Замест «будзьце» — «**будце**». Надрукавана: «**у бульвары**» замест агульнапрынятага — «**на бульвары**». А слова «непрыступнай» раскалолі «**не прыступнай**».

Не будзем сныцца на стылістычных памылках і недакладнасцях, якіх таксама многа ў гэтым так званым «фельетоне».

У тым жа нумары газеты, у артыкуле «**Ліквідаваць адставанне калгаса «Пролетарый»**», ёсць такое месца:

«У чым прычыны нізкіх тэмпаў са-наўборкі? Прычыны ў адсутнасці працоўнай дысцыпліны, неарганізаванасці работ, ураўнілаўцы ў апаце».

Выходзіць, па газеце, што нізкія тэмпы ўборкі сена тлумачацца.. адсутнасцю неарганізаванасці работ і ураўнілаўцы. А падвяла, толькі адна літара «у», якую трэба было паставіць пасля слова «дысцыпліны».

Вярнемся к пачатку. Ці сумнічаліся ў газеце агітацыя за культуру і няграматычныя артыкулы і загалоўкі? Ва ўсякім выпадку, трэба прызнаць, што аўтарытэт і дзелнасць гэтай публіцы вельмі малыя.

Мы гаворым: агітацыю за культуру на вёсцы трэба пачынаць з прывяжвання ў культурны выгляд канцэптрыі сельсавета, праўлення калгаса, вятэра і лажковага камуніста і комсамольца. Гэла самае трэба патрабаваць і ад раёнскай газеты. Газета, агітуючы за культуру, павінна паказаць сваю ўзор калтуранасці, граматынасці ў наданых матэрыялах. Не трэба забываць, што граматыная, культурная газета ўжо сама па сабе з'яўляецца магутным сродкам агітацыі за культуру.

Н Я Ў Д А Л Ы В Е Р Ш

У класах лагойскай сямігодня школы найбольшае ажыццэнне. Заўваж канчаюцца заняткі і вучні ідуць у адпачынак. Група вучняў адчувае сябе істотнікамі — гэта выпускнікі. Яны скончылі школу. І колькі магчымасцей далейшай вучобы і работы адкрыта перад імі! Ім — асабліва увага, ім падзякаюць рукі, жадаюць паспехаў. Мінута ўрачыстая...

У самым разгар урачыстасці ў школу прыкочыць нумар раённай газеты «**Чырвоная Лагойшчына**». Раённая газета не асталася роўнадушнай да свята дзяцей. Цэлая старонка газеты прысвечана выпускнікам.

Не так часта «**Чырвоная Лагойшчына**» балуе дзяцей сваёй увагай, а тут — цэлая старонка і нават верш — «Шчаслі-

най дарогі» прысвечан ім — выпускнікам. Выпадак, можна сказаць, гістарычным.

Вучні пакідаюцца на нумар газеты, прагна чытаюць матэрыялы, прысвечаныя выпускнікам, чытаюць вершы і... раптам сціхае ўсеагульнае ажыўленне. Апусціўшы вочы, вучні разыходзяцца па класах, на тварках дзяцей сарамлівая чырвань.

Вучням стала сорамна за рэдакцыю, якая перадавала іх к святаму бяздартным і непэратным «вершам» «Шчаслівай дарогі».

Што-ж, лагойскім вучням трэба толькі паспачуваць: вершы «Шчаслівай дарогі» сапраўды з тых, пра якія гавораць: бываюць горшыя, але рэдка. Вось месца з гэтага верша:

«Спаўнай

Вучобы урокаў

Пройдзен

Змагання

Ваш

Шторм».

І опрактыкаванаму лінгвісту паўрад ідэі ўдасца выясніць, што пэўныя азначальныя абрыўкі нейкіх асабліва ўсхваляваных думак. Дзе там зразумець гэтыя словы семнаццацігадовым юнакам, якія прывыклі ў школе да граматыкі, правіла днасававання і кіравання слоў у оказе, прывыклі будаваць оказы так, каб можна было зразумець іх сэнс!

У другім месцы верша сказана так:

«Першыя крокі

Разбегай

Квітнеючих дзён...

...і т. д. і т. д. Адзін радок верша варты другога і ўвесь верш не вытрымлівае ніякай крытыкі ні з пункту гледжання стылю, ні з пункту гледжання элементарнай граматыцы.

А. Ле.

ПРА САКАВІЦКАЕ СОНЦА І РЭДАКТАРА ШЭНДАРОВІЧА

Некаторыя фабрычна-заводскія газеты БССР, пераняўшы вопыт работы лепшых заводскіх газет Масквы і Ленінграда, пачалі друкаваць заводскую хроніку, змяшчаць вершы, нарысы і фельетоны. Жывей пачалі выглядаць старонкі шматтыражак.

Рабочы з вялікай ахвотай чытае ў сваёй таварыстве вершы, нарысы, фельетоны. Але мы бачым, як побач з простам патрабаванняў да пашырэння тэматыкі, у сённяшняга чытача большавіцкай газеты ўзраслі і вымаганні да якасці падаваемых яму матэрыялаў. Зрабіць газету жывой, высока-культурнай і палітычна заастрэнай — справа надзвычай адказнай.

Газета «Кірэвец» Менскага станкабудаўнічага завода імя Кірава змяшчала нядаўна пісьмо нарысу аб экскурсіі адзінаццаці

лепшых ударнікаў завода ў Маскву. Вось як перадае іх уражанні аб прыгожай і культурнай сталіцы СССР тав. Гольман у сваім нарысе «Шэсьць дзён у Маскве».

«Сакавіцкае сонца сустрэла нас святліва сярод шумных гудкоў аўтамабіляў, тралейбусаў і звону трамваяў, яна — Масква, абнімае нашы твары, прабіраецца праз адзежу і сгразае нашы плечы». (Падпісана намі. — РЭД).

Цяжка, таварышы, з «Кіраўца» ўявіць сабе такі горад, які-б мог прабірацца праз адзежу 11 чалавек. З такім «вобразам» будай ні адзін з экскурсантаў не згодзіцца. Экскурсантам бачылі вялікую культурную і прыгожую сталіцу СССР. Яна абатаціла іх новымі ўражаннемі сваёй радзімы. Вобраз-жа Гольмана лёгка зніжае тэта.

Выпадак у загадчыка комгаса

У адну прыгожую чэрвеньскую раніцу—як пішуць у раманах—загадчык комгаса Ельскага райвыканкома скромны таварыш **Каленік** падняўся з пасцелі, апрагнуўся і пашоў на работу.

Свяціла сонца, пялі птушкі, пахнулі кветкі... У адказ на прыгожасці прыроды шырока ўсміхаўся твар т. Каленіка. Іму захацелася хутчэй убачыць знаёмых, таварышоў па рабоце, сказаць ім нешта адменна прыемнае, зрабіць падарунак, пачаставаць нечым смачным...

Але што гэта? З-за вугла вышаў стары прыцель і, як толькі ўбачыў Каленіка, шарахнуўся ў сторону і хуценька пабег на другі бок. Уперадзе паказаліся яшчэ два знаёмыя. Не даходзячы крокаў дваццаць да Каленіка, яны звярнулі на другі бок вуліцы. Хутка т. Каленік заўважыў суправаджающую яго гурбоу дзетвары. Дзеці забягалі наперад і заглядалі Каленіку ў вочы.

— Што за дзіа? Што здарылася?— зашаптаў бедны загадчык комгаса, і халодны пот выступіў на яго спіне.

Нарэшце, бядвяга злаўчыўся, злавіў за рукаў саслужыўца і запытаўся:

— У чым справа? Чаму ўсё ўцякаюць ад мяне?

Саслужывец выцягнуў з кішэні свежы нумар раённай газеты «**Большэвіцкі змагар**» за 3 чэрвеня і вымавіў:

— На, чытай... фельетон «За вамі лічыцца нядоімка».

Так, у фельетоне, як гавораць цяпер у Ельску, чалавека з тразю змяшалі. Бойкі фельетаніст **Віт С.** на працягу каля паўтараста радкоў прыклаў усё сваё намаганні і здольнасці для таго, каб пазбавіць т. Каленіка ўсякага чалавечага дастоінства.

Спачатку ў фельетоне Каленік называецца «знахарам», яюі «за пяць-дзесяць год уперад ведае». Далей фельетаніст са здзіўляючай асведомленасцю

даводзіць, што Каленік толькі «да апошняга часу быў нармальным чалавекам». А цяпер? Цяпер у яго «з розумам не ўсё ў парадку». І т. д., і т. д. Многа можна напісаць у паўтараста радках!

У чым-жа ўсё-ж такі справа? За што чалавека б'юць? За што называюць у савецкай газеце знахарам, ненармальным, вар'ятам? За што? Што натварыў гэты чалавек?

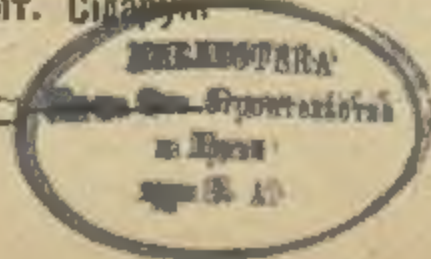
А справа, аказваецца, так была. Прыязджае ў Ельск «новы работнік». Хто такі гэты «новы работнік», фельетаніст трымае ў сакрэце. Размяшчаецца гэты новы работнік у кватэры, наводзіць парадак, утульляецца. Нарэшце, пасля трудоў праведных, кладзецца на капану адпачываць. І ў гэты час яго спакой парушаецца: у кватэру ўваходзіць кур'ер райвыканкома і падае такую паперку:

«За Вамі лічыцца нядоімка па кватэрнай плаце за 1935 год па становішчу на 1 мая 1935 года ў суме 10 руб. 50 кап. Грошы ўнясіце на рахунак РВК ў Ельскае аддзяленне Дзяржбанка.

Загадчык комгаса **КАЛЕНІК.**»

Паперка, як сцвярджае фельетаніст, прыслана памылкова, бо «новы работнік» не пражыў у кватэры і месяца. Вось і ўся гісторыя,—гісторыя, не вартая выведзенага яйка. Але гэтага аказалася дастаткова для таго, каб з гразю на старонках раённай газеты змяшаць сумленнага работніка, рабочага-вылучэнца т. Каленіка.

Цяпер раскрываем сакрэт, які ўтоіў ад чытачоў фельетаніст. «Новы работнік», да глыбіны душы «пакрыўджаны» Каленікам, ён жа аўтар фельетона «За вамі лічыцца нядоімка»,—ні хто іншы, як сам рэдактар ельскай раённай газеты **Віт. Сідарук**.

ЦІ ТОЛЬКІ ПІСЬМАНОСЕЦ ВІНАВАТ?

«Толькі 3000 экзэмпляраў раённай газеты трэба рэалізаваць нашаму раёну па данаму заданню. Аднак і гэта заданне мы з месяца ў месяц не выконваем. На ліпень месяц, напрыклад, падліска на раённую газету складала ўсяго 1710 экзэмпляраў».

Гэтай слёзнай скаргаў пачынаецца артыкул «Выканаць кантрольнае заданне» ў газеце «Калгаснік» (Лоеў) за 24 ліпеня 1935 года. Апрача памятнага артыкула ў гэтым жа нумары зменшаны зводка ходу падпіскі на газету «Калгаснік» і велізарны «спіс зрыўчыкаў падпіскі». Гэтыя матэрыялы занялі ў газеце роўна дзве калонкі зверху данізу.

На каго-ж скардзіцца рэдакцыя на тое, што з дня на дзень рэдукуецца рады падпісчыкаў газеты «Калгаснік»? Прозвішчы вінаватых дакладна ўказаны. Хто-ж яны, гэтыя вінаватыя? Гэта інструктар райбюро «Саюздруку», гэта паштовыя агенты і сельскія пісьманосцы і іншыя «стрэлачнікі» ў справе распаўсюджвання раённай газеты. Гэта, нарэшце, «кіраўнікі сельсоветаў, якія не лічаць сваім абавязкам займацца гэтым пытаннем».

У ганебны спіс «зрыўчыкаў падпіскі» і «адстаючых» рэдакцыя занесла адрасу **дваццаць шэсць** паштовых

агентаў і пісьманосцаў **пятнаццаці** сельсоветаў. Паведамім, што ўсіх сельсоветаў у Лоеўскім раёне **шаснаццаць**.

Па думцы рэдакцыі, выходзіць, што ўсе пісьманосцы раёна і кіраўнікі сельсоветаў—сабатажнікі, якія толькі і займаюцца, што зрываюць падпіску на газету «Калгаснік». Проста, змова пісьманосцаў супроць рэдакцыі ды і толькі!

Рэдакцыя не скупіцца на моцныя слоўцы па адрасу «змоўчыкаў» і канчае артыкул катэгарычным патрабаваннем: «**Вінаватыя ў зрыве падпіскі на раённую газету павінны панесці суровае пакаранне**».

Звернемся з пытаннем да гарачых галоў з рэдакцыі «Калгаснік» **ці толькі пісьманосец вінават?** Ці не гаворыць той факт, што газета з дня на дзень губляе чытачоў, і аб **якасці гэтай газеты**, аб сувязі і рабоце газеты з **масамі, з селькорамі?**

Рэдакцыя лоеўскай газеты указвала на тое, што газета робіцца дрэнна, што яна не масавая, няграмадная, запоўненая сухімі, нечытальнымі матэрыяламі. Прыкметнага палепшэння якасці газеты не відаць і па гэты дзень. Ці не ў гэтым, тав. Казлоў (рэдактар «Калгасніка») і ёсць **галоўная прычына «зрыву падпіскі» на раённую газету?**

ПРА „ДОБРЫХ ДЗЯДЗЬКОЎ“ З „КОМУНАРА МАГІЛЕЎШЧЫНЫ“

Каля паўгода назад у «Большавіцкім друку» (№ 23, снежань 1934 г.) надрукаван артыкул «**Раённая газета, як яна была і як ёсць**». У гэтым артыкуле выкрыты прадзелкі вядомага халтуршчыка і п'яніцы Алеся **Чарняўскага** ў час яго «работы» ў газеце «Калгаснік Талачыншчыны». Няма патрэбы цяпер зноў ўспамінаць пра гэта.

З Талачына Чарняўскага прагналі. Некалькі месяцаў гэты прахадзімец рабіў «турнэ» па раёнах БССР, адшукваючы новае «даходнае месца» і «добрых дзядзькоў»; якія далі-б яму магчымасць халтурчыць. «Добрыя дзядзькі» знайшліся ў Магілёве ў рэдакцыі «Комунар Магілеўшчыны».

І Чарняўскі стаў выяўляць свае «здольнасці». Карыстаючыся асаблівымі

міласцямі рэдактара, ён змяшчае ў асобных пумарах па чатыры-пяць сваіх матэрыялаў, большасць якіх заведомая халтура і хлусня.

Праз некаторы час выявіліся і другія «страннасці» Чарняўскага. Ён пачаў запоем піць. Раз за разам прыходзіў у рэдакцыю ў п'яным выглядзе.

Тады рэдактар Юфе выдаў «мудры» загад, па якому Чарняўскаму было прапанавана знаходзіцца ўвесь час на раёне і адтуль прысылаць матэрыялы ў газету. Цяпер Чарняўскі бязвыездна сядзіць у Вендараскім сельсавеце, наладжвае папойкі і піша «нарысы» ў «Комунар Магілеўшчыны».

Я. АЛІСІМЧЫК—работнік «Комунара Магілеўшчыны».

ЦАНА 1 РУБ.

Москва
ул. Друнзе № 10
Ин-т Сов. Строит. Правит. Б-ке
б-ке янн. дек Б. Друк I